

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการเขต 2

THE BEST PRACTICE IN THE DEVELOPMENT OF SMALL SCHOOL
UNDER THE SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

ศิโรวรรณ ฐัญญากรณ์
SIROWAN THUNYAKORN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-218-039

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการเขต 2

THE BEST PRACTICE IN THE DEVELOPMENT OF SMALL SCHOOL
UNDER THE SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

นางสาวศิริวรรณ ัญญากรณ์
Siowan Thunyakorn

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-218-039

THE BEST PRACTICE IN THE DEVELOPMENT OF SMALL SCHOOL
UNDER THE SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

Sirowan Thunyakorn

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2018
KMITL-2018-ED-M-218-039

COPYRIGHT 2018

FACULTY INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการเขต 2

THE BEST PRACTICE IN THE DEVELOPMENT
OF SMALL SCHOOL UNDER THE SAMUTPRAKAN
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

นักศึกษา

นางสาวศิริวรรณ ธิัญญากรณ์

รหัสประจำตัว

57603068

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

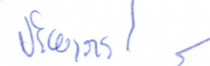
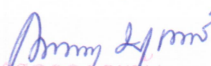

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.อำภาพรณ ตันตินาครกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา	
อาจารย์ ดร.อำภาพรณ ตันตินาครกุล	
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์	
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญภักดี	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญจันทร์ สีสันต์	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ

15 มิถุนายน 2561 เวลา 11.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

วันที่...31...เดือน...6-6...พ.ศ. 2561

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2
นักศึกษา	นางสาวศิโรวรรณ ธัญญาภรณ์
รหัสประจำตัว	57603068
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
พ.ศ.	2561
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. อัมภาพรรณ ตันตินาครกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. ปริญญาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือการถอดบทเรียนและสร้างแนวปฏิบัติที่ดี เก็บข้อมูลโดยใช้การสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม(Focus Group) 2 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วยคุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล 3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารมีการจัดการบริหารจัดการบุคลากร มีการจัดการบริหารงานงบประมาณ และมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ 4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษามีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วยสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีและสนองต่อความต้องการได้เพียงพอและ 6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

Thesis Title	The best practice in the development of small school under the samutprakan primary education service area office 2
Student	Ms. Sirowan Thunyakorn
Student ID.	57603068
Degree	Master Of Industrial Education
Program	Educational Administration
Year	2018
Thesis Advisor	Dr. Ampapan Tantinakhongul
Thesis Co-Advisor	Associate Professor Dr. Pariyaporn Tungkunan

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the best practice in the development of small school under the Samutprakan Primary Education Service Area Office 2. The study was divided into two phases: identification of lesson learned and formulation of the best practice. The data collection was done by documentary research, interview and Focus group (2 sessions). The data was analyzed with content analysis. The primary informants included directors, vice-directors, school teachers, student heads and boards of directors.

The research findings revealed the best practice in the development of small schools under the Samutprakan Primary Education Service Area Office 2 which consist of 6 dimensions as follows: 1. Dimension of Student Affairs Development activities, the schools should provide any activities enhancing well-round academic skills, morals and ethics, holistic health both body and mind, art and aesthetics, music and sports, thinking skills, and other activities which directly effect students' achievement; 2. Dimension of teacher's ethics and teacher's efficiency, the schools should possess qualified teachers who have capabilities of providing appropriate teaching and learning methodologies and instructions on the basis of student centered approach, and who can perform excellent tasks leading to classroom management effectiveness and efficiency; 3. Dimension of administrative roles, the school leaders or principles should possess human resources management skills , budgeting skills and leadership skills; 4. Dimension of efficiency of school development, the schools should have a system for managing teaching and learning effectively as well as clear missions and goals, the school should follow the laws related and proceed the quality assurance regularly, and the schools' operation should be implemented under the strategic plans and yearly action plans; 5. Dimension of premises and facilities management, the schools should provide students learning environment, facilities and buildings which encourage students to develop their full potential and the schools should keep maintenance

plan, and the number of premises should meet the user needs and expectation; and
6. Dimension of community's participation, the schools must get all stakeholders including of parents and community members involved with school planning for educational management.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.อำภาพรณ ตันตินาครกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ ตลอดจนแนวคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำตรวจสอบเพื่อปรับปรุงให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพ และทำให้การจัดประชุมอภิปรายสำเร็จเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้บริหารครูและตัวแทนกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่ได้ให้ข้อมูลเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และครอบครัว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของผู้วิจัย ที่สนับสนุนในทุกๆ ด้าน ระหว่างการศึกษา ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณ เพื่อนนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 4 ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลือตลอดมา

ศิริโรวรรณ ธัญญาภรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 กรอบแนวคิด.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	10
1.5 นิยามศัพท์ในการศึกษา.....	12
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2.....	15
2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน.....	26
2.3 การถอดบทเรียน.....	53
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี.....	56
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ.....	62
3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	62
3.2 เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4.1 ผลการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....	69
4.2 ผลการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2.....	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	92
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	95
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	101
บรรณานุกรม.....	103
ภาพผนวก.....	107
ภาพผนวก ก หนังสือราชการ.....	108
ภาพผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	119
ภาพผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาพผนวก ง แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงการวิเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย	7
2.1 เขตการปกครองของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2	16
2.2 จำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2	16
2.3 จำนวนโรงเรียนของรัฐ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2560	17
2.4 นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2.....	17
2.5 แสดงมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
2.6 แสดงตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม.....	39
4.1 ข้อมูลแสดงผลสัมฤทธิ์เอกสารการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนา คุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แนวคิดแสดงองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพ.....	28
4.1 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....	82
4.2 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	85
4.3 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและ ประสิทธิภาพของครู.....	86
4.4 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร.....	88
4.5 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา.....	89
4.6 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการบริหารอาคารสถานที่.....	90
4.7 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพราะคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งที่จะชี้นำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คุณภาพการศึกษาจึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งของสังคม ซึ่งสังคมไทยและกระทรวงศึกษาธิการกำลังให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ และพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งให้สูงขึ้น หัวใจของการพัฒนาการศึกษาคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ยึดหลักและกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังบทบัญญัติในมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (รุ่ง แก้วแดง. 2546: 13-15 อ่างโน นที แก้วสีขาว. 2547: 6) ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ เป็นคนดีมีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญเป็นหน่วยงานปฏิบัติในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความ สำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อ พัฒนาคอนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเองได้ และความ สัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สถานศึกษาจึงต้องจัด กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญ

สถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่าง ได้สัดส่วนสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบ การศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรู้อย่างเร่งด่วน พร้อมกลไกเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน การศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติเป็นกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552- 2561) โดยให้พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ผลิตและพัฒนากำลัง คนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะและความรู้ ความสามารถ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาการพัฒนาคู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การใช้ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่ง เรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษและการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ใหม่ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาพัฒนาระบบบริหารจัดการมีความ โปร่งใส เป็นธรรม และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมี คุณภาพ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชน และทุกภาคส่วนในการจัดการ ศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น และพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการ ศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์.2552 : 153)

จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554:1-5) พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากขาดประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ การศึกษาค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนปัญหาทางด้าน การลงทุน ทางการศึกษา พบว่า การลงทุนทางการศึกษากับผลตอบแทนที่โรงเรียนขนาดเล็กได้รับ ไม่คุ้มค่าเมื่อ เปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กขาด ปัจจัยด้านต่างๆ มาก ถ้าหากจะให้โรงเรียนเหล่านี้มีความพร้อมทางด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มาส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารจัดการโรงเรียนให้ได้มาตรฐานตาม หลักสูตร กำหนด การลงทุนจะต้องสูงมากไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ในด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากร พบว่า ขวัญและกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นจะด้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียน ขนาดใหญ่ พลังในการร่วมคิดร่วมทำงานมีน้อยขาดความพร้อมในการปฏิบัติการเรียน การสอนขาด แหล่งวิชาการตลอดจนความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีน้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานจึงได้วางรากฐานการศึกษาเพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มประสิทธิภาพการจัด การศึกษาให้สูงขึ้น เมื่อวิเคราะห์คุณภาพทางการศึกษาพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่รองรับนักเรียนที่มา จากพื้นฐานครอบครัวที่ยากจนมีข้อเสียเปรียบหลายประการ จากการประเมินมาตรฐานของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 300 คน) ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 22,866 แห่ง มีจำนวนโรงเรียน 691 แห่ง (ร้อยละ

ละ 2) อยู่ในระดับปรับปรุงโรงเรียน 15,528 แห่ง (ร้อยละ 67.91) อยู่ในระดับพอใช้และโรงเรียน 6,847 แห่ง (ร้อยละ 29.94) อยู่ในระดับดีซึ่งระดับปรับปรุงและระดับพอใช้ดังกล่าวถือว่าไม่ผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกช่วงชั้น และในทุกพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่และยังมีนักเรียนในสัดส่วนที่ต้องปรับปรุงสูงกว่าในทุกช่วงชั้นในการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องดำเนินการแก้ไขโดยเน้นที่โรงเรียนขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดเล็กช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่มีความผูกพันกับชุมชน เป็นสถาบันของชุมชน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการจัด การศึกษา ที่ให้ความสำคัญของคนในชนบทได้รับการศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน (จุฑารัตน์ คชรัตน์. 2549:3) จากปัญหาของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ให้นโยบายพัฒนาประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการ ยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เด็กด้อย โอกาส และยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้น โดยการหลอมรวมการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ (เกียรติศักดิ์ วงศ์รักไทย. 2548: 2) โรงเรียนขนาดเล็กจึงเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่ทำนายผู้บริหารการศึกษาในทุก ยุคทุกสมัย กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบว่าอัตราการเกิดของประชากรได้ลดลงตามลำดับ ได้ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยประถมศึกษา (6-12 ปี) ลดลง ซึ่งพบว่า ในช่วงปี 2554-2557 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนขนาดเล็กรวมทั้งสิ้น 15,506 โรงจากโรงเรียนทั้งหมด 31,255 โรง คิดเป็นร้อยละ 50.15 รับผิดชอบนักเรียน ร้อยละ 15.49 ของนักเรียนทั้งหมด จากอดีตจนถึงปัจจุบันแต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มีมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การประกัน คุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับต้องจัดให้มีการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยถือว่าการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่สถานศึกษาและยังต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สถานศึกษาของตนนั้นได้รับยกย่องและเผยแพร่สู่สาธารณชนด้วยการส่งสถานศึกษาเพื่อเข้ารับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทานขนาดเล็ก

การดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งมีจำนวน 71 โรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 17 โรงเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23.94 ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่ ประกอบด้วย 1. โรงเรียนคลองพระยานาคราช 2. โรงเรียนวัดกาหลง 3. โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ 4. โรงเรียนวัดสี่ลี้ 5. โรงเรียนวัดโคธาราม 6. โรงเรียนวัดบางนางเพ็ง 7. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ 8. โรงเรียนวัดลาดหวาย 9. โรงเรียนทเวะคลองตรง 10. โรงเรียนละมุลรอดศิริ 11. โรงเรียนคลองกระแวงเตย 12. โรงเรียนปากคลองมอญ 13. โรงเรียนคลองบ้านระกาศ 14.

โรงเรียนคลองกระแวงเตย 15. โรงเรียนธรรมศรีสุวรรณดิษฐ์ 16. โรงเรียนปากคลองชวดใหญ่ 17. โรงเรียนเฉลิมมณีฉายวิทยาคาร ในแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปีพ.ศ. 2554-2558 การดำเนินการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก จึงถือเป็นความสำคัญยิ่งใน การจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กยังประสบปัญหาในเรื่อง คุณภาพของเด็กนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านการคำนวณ และภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนจำกัดและโรงเรียนมีภาระงานอื่น ๆ จำนวนมาก ด้วยความตระหนักว่าการที่ มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารอัตรากำลังครู (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. 2558 : 2)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ได้มีแนวทางแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มีมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.2.2 เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

1.3 กรอบแนวคิดงานวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.3.1 คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาที่สามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพในด้านต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 3)

ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ

ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร

ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

1.3.2. คู่มือการประกันคุณภาพภายใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 12)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

1.3.3. คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ประเมินมาตรฐานตามกฎกระทรวงฯ ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน (8 ตัวบ่งชี้) กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ (2 ตัวบ่งชี้) และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (2 ตัวบ่งชี้) มีทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้หลัก 25 ตัวบ่งชี้ย่อย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน 2554: 17-18)

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด

ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์

ของการจัดตั้งสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถาน

ศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานรักษามาตรฐานและ

พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์กรอบแนวคิดการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงการวิเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัย

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	การประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน	การประกันคุณภาพภายใน	การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม
1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	✓	✓	✓
2. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ	✓	✓	✓
3. นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	✓	✓	✓
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	✓	-	-
5. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	✓	-	✓
6. การพัฒนาระบบการและการประเมินผลการเรียน	✓	-	-
7. การผลิต การใช้ การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	✓	-	-
8. การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน	✓	✓	✓
9. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้	✓	✓	-
10. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	✓	-	-
11. การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	✓	✓	✓
12. การบริหารงบประมาณและการบริการ	✓	-	-
13. การบริหารงานอาคารสถานที่	✓	✓	✓
14. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา	✓	✓	-
15. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน	✓	✓	-
16. คุณลักษณะของผู้บริหาร	✓	✓	✓
17. คุณลักษณะของครู	✓	✓	✓
18. คุณลักษณะของบุคลากรสนับสนุน	✓	-	-
19. การบริหารงานบุคลากร	✓	-	-
20. โครงการ/กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา	✓	-	✓
21. ผลงานจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมดีเด่น	✓	-	✓
22. ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ	✓	✓	-

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	การประเมินโรงเรียน รางวัลพระราชทาน	การประกัน คุณภาพภายใน	การประเมิน คุณภาพภายนอก รอบสาม
23. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	✓	✓	✓
24. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้	-	✓	-
25. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล	✓	✓	✓
26. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	✓	✓	✓
27. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	✓	✓	✓
28. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	✓	✓	-
29. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล	✓	✓	-
30. คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	✓	✓	✓
31. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรกระบวนกรเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน	✓	✓	✓
32. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	✓	✓	✓
33. สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	-	✓	✓
34. สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	✓	✓	-
35. การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น	-	✓	✓
36. การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น	-	✓	✓
37. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	✓	✓	✓
38. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	✓	✓	✓
39. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	การประเมินโรงเรียน รางวัลพระราชทาน	การประกัน คุณภาพภายใน	การประเมิน คุณภาพภายนอก รอบสาม
40. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	✓	✓	✓
41. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	✓	✓	✓
42. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	✓	-	✓
43. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนา สถานศึกษา	✓	✓	✓
44. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดย สถานศึกษาและต้นสังกัด	-	✓	✓
45. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	-	✓	✓
46. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็น เอกลักษณ์ของสถานศึกษา	-	✓	✓
47. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของ สถานศึกษา	✓	-	✓
48. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับ แนวปฏิรูปการศึกษา	-	-	✓

จากตารางการวิเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์กรอบแนวคิด
ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งวิเคราะห์จากมาตรฐานและตัวชี้วัดสามารถจัดกลุ่มรวมกัน ประกอบด้วย 6 ด้าน

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

- 1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน
- 1.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และ
มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
- 1.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
- 1.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย
 - 2.1 คุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2 คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล
3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารจัดการบุคลากร
 - 3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ
 - 3.3 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 4.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด
5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย
 - 5.1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย
 - 6.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

1.4 ขอบเขตของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมากและมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในระดับดีมาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.4.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโรงเรียนในประเทศไทยที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 ที่มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมากและผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน 25 คน

1.4.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 โรงเรียน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการถอดบทเรียนจากแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

1.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

1.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านคุณลักษณะของครู ประกอบด้วย

2.1 คุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.2 คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย

3.1 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร

3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

3.3 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย

4.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด

5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย

5.1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย

6.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1.5.1 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ได้รับการพัฒนา หรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายเป็นที่ยอมรับและมีหลักฐานของความสำเร็จ ปรากฏชัดเจนโดยมีแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดการอย่างเป็นกระบวนการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มเพื่อยุ้มนั้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถตนเองตามความถนัดและตามความสนใจอย่างแท้จริง โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 5 ด้านย่อย ดังนี้

1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

1.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

1.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู หมายถึง พฤติกรรมของครูในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมดูแลความประพฤติของศิษย์ด้วยความจริงใจ มีการพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดี บุคลิกภาพดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูและเป็นที่พึ่งของศิษย์ได้ โดยครูควรมีลักษณะครอบคลุม 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.2 ครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้าน ความรอบรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานทางการศึกษาไปในทางที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเปิดกว้างพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม โดยผู้บริหารควรมีลักษณะครอบคลุม 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร

3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

3.3 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา โดยที่ผู้นำใช้ความรู้ความสามารถในการประสานงานจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานอย่างเสียสละ เพื่อให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด

5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีตอบสนองต่อความต้องการใช้งานและจัดบริการต่างๆที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและเอื้อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมาย

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้

1.5.2 การถอดบทเรียน หมายถึง แนวคิดและเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมา การทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น ทำให้บทเรียนในรูปแบบชุดความรู้ ที่เป็นรูปธรรมและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมกระบวนการอันนำมาซึ่งการปรับวิถีคิด และเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.5.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ได้แก่ โรงเรียนคลองพระยานาคราช โรงเรียนวัดกาหลง โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ โรงเรียนวัดสีลัง โรงเรียนวัดโคธาราม โรงเรียนวัดค้อลาด โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ โรงเรียนวัดลาดหวาย โรงเรียนทเวะคลองตรง โรงเรียนคลอง บ้านระกาศ

1.5.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 หมายถึง หน่วยงานภายใต้การกำกับ ดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.1.2 สภาพการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.1.3 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.1.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2.1 ความหมายของคุณภาพ

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2.3.1 เกณฑ์โรงเรียนรางวัลพระราชทาน

2.2.3.2 มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน

2.2.3.3 มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

2.3 การถอดบทเรียน

2.3.1 ความหมายของการถอดบทเรียน

2.3.2 ลักษณะของการถอดบทเรียน

2.3.3 หัวใจหลักของการถอดบทเรียน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.1 ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.2 คุณลักษณะของแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.3 แนวทางการพิจารณาแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.4 กระบวนการค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติที่ดี

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 (2557: 1-11) สามารถสรุปข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ตอนปลายของแม่น้ำเจ้าพระยา เหนืออ่าวไทย มีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณสองฝั่งของปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีเนื้อที่ประมาณ 1,004.10 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 627,557.50 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา มีภูมิประเทศเหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่จำนวนมาก จึงทำให้มีการเติบโตทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นของประชากรจำนวนมาก ทั้งจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ เมื่อพระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นหน่วยบริหารและจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้จังหวัดสมุทรปราการ มี 2 เขตการศึกษา ได้แก่เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี และอำเภอบางเสาธง มีเนื้อที่ประมาณ 619,73 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบกว้างใหญ่ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำลำคลองตามธรรมชาติ และคลองชลประทานไหลผ่าน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ทิศใต้ ติดต่ออำเภอเมืองสมุทรปราการ

ทิศตะวันออก ติดต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่ออำเภอเมืองสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร

จังหวัดสมุทรปราการแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 มีเขตการปกครอง 3 อำเภอ คืออำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อและ อำเภอบางเสาธง มีการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 เขตการปกครองของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล ตำบล	อบต.	พื้นที่ (ตร.กม.)	ระยะห่างจากจังหวัด
อำเภอบางพลี	6	83	1	6	243.89	17 กิโลเมตร
อำเภอบางบ่อ	8	74	4	6	245.01	38 กิโลเมตร
กิ่งอำเภอบางเสาธง	3	38	1	3	130.89	32 กิโลเมตร
รวม	17	195	6	15	619.79	-

(ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. 2560 : 6)

ประชากรอำเภอบางพลี บางบ่อ และอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ มีประชากร ตามทะเบียนราษฎร ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2560 จำนวนทั้งสิ้น 369,965 คน คิดเป็นร้อยละ 27.53 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัดสมุทรปราการ ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เท่ากับ 503 คน : 1 ตารางกิโลเมตร (แผนปฏิบัติการประจำปี 2561 2560:4) อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คือ อาชีพ รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร เช่น ทำนา สวนผลไม้ ได้แก่ มะม่วงน้ำดอกไม้ม และ การเลี้ยงปลาสด

2.1.2 สภาพการจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

อำเภอ	รัฐ	เอกชน	รวม
อำเภอบางพลี	23	19	42
อำเภอบางบ่อ	35	2	37
กิ่งอำเภอบางเสาธง	13	7	20
รวม	71	28	99

(ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. 2560: 6)

ตารางที่ 2.3 จำนวนโรงเรียนของรัฐ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ปีการศึกษา 2560

อำเภอ ขนาดโรงเรียน	บางพลี	บางบ่อ	บางเสาธง	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด
ขนาดที่ 1 จำนวน 1-120 คน	1	14	2	17
ขนาดที่ 2 จำนวน 121-200 คน	5	8	-	13
ขนาดที่ 3 จำนวน 201-300 คน	1	5	3	9
ขนาดที่ 4 จำนวน 301-499 คน	4	5	3	12
ขนาดที่ 5 จำนวน 500-1,499 คน	12	2	5	19
ขนาดที่ 6 จำนวน 1,500-2,499 คน	-	1	-	1
ขนาดที่ 7 จำนวน 2,501 คนขึ้นไป	-	-	-	-
รวม	23	35	13	71

(ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. 2560 : 6)

ตารางที่ 2.4 นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

ระดับการศึกษา	อายุ นักเรียน (ปี)	จำนวน ประชากรใน วัยเรียน	จำนวน นักเรียน รัฐ	จำนวน นักเรียน เอกชน	ร้อยละของ นักเรียน ต่อประชากร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	6	4,834	3,533	1,566	105.48
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	7	4,740	3,852	1,502	112.95
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	8	4,858	3,634	1,361	102.82
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	9	4,979	3,797	1,334	103.05
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	10	4,721	3,771	1,209	105.49
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	11	4,784	3,912	1,121	105.20
รวมประถมศึกษา	6-11	28,916	22,229	6,093	104.86

(ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. 2560 : 6)

2.1.3 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 (2560:11-20) มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์ (vision)

การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

2. พันธกิจ (Mission)

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

2.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษาและบูรณาการการจัดการศึกษา

3. เป้าประสงค์

3.1 ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค

3.2 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการเหมาะสม ตามวัยและมีคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (3 R 8 C) สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0

3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะหลักและสมรรถนะตามสายงาน และร่วมสร้างวัฒนธรรม คุณภาพของหน่วยงาน

3.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และสถานศึกษามีประสิทธิภาพและ เป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศาสตร์พระราชา) สู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 เน้นการทำงานแบบบูรณาการ มีเครือข่ายการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและความ รับผิดชอบสู่สถานศึกษา โดยเน้น 5 โรงงานสร้างสรรค์ 1 โรงเรียน

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และโรงเรียนในสังกัดพัฒนา สื่อเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้นวัตกรรม SP Power

ยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงาน มี 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ
 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
 ในการจัดการศึกษา

2.1.4 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจำนวน
 นักเรียนไม่เกิน 120 คน มีดังนี้

1. โรงเรียนคลองพระยานาคราช ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลคลองนิมยตรา อำเภอบางบ่อ
 จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาประถมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 22 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 7 คน เด็กนักเรียน จำนวน 65 คน

1.1 วิสัยทัศน์

ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้อง
 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

1.2 พันธกิจ

- 1.2.1 จัดการศึกษาตามกระบวนการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2.2 พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ใน
 ทศวรรษ ที่ 21
- 1.2.3 เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมคุณธรรม จริยธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่าง
 ปกป้อง สบสุข และพอเพียง
- 1.2.4 พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการเรียนรู้รอบด้าน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
 ภายใต้อายุศตวรรษที่ 21

1.3 เป้าหมาย

ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) 3Rs ได้แก่
 การอ่านออก (Reading) การเขียน (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่

- 1.3.1 ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา
- 1.3.2 ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- 1.3.3 ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- 1.3.4 ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์
- 1.3.5 ทักษะการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (2-3 ภาษา)
- 1.3.6 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 1.3.7 ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้
- 1.3.8 ทักษะการเปลี่ยนแปลง

2. โรงเรียนวัดกาหลง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 8 ตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 1 คน เด็กนักเรียน จำนวน 13 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 6 คน เด็กนักเรียน จำนวน 38 คน

2.1 พันธกิจ

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามัคคี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.1.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
- 2.1.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์
- 2.1.3 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี
- 2.1.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย
- 2.1.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

2.2 เป้าหมาย

- 2.2.1 เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้
- 2.2.2 เพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณธรรม
- 2.2.3 เพื่อสนองการกระจายอำนาจ ในสังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา
- 2.2.4 มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งสาระการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาที่ดี
- 2.2.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.2.6 ควบคุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

3. โรงเรียนสุเหร่าคลองใหม่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 11 ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 15 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 7 คน เด็กนักเรียน จำนวน 59 คน

3.1 วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ ควบ คู่ คุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวไกลสู่เทคโนโลยี มีสุขภาพแข็งแรง

3.2 ปรัชญา

พัฒนาตนสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและพร้อมเข้าสู่อาเซียน

3.3 พันธกิจ

3.3.1 จัดการศึกษาตามกระบวนการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21

3.3.3 เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมคุณธรรม จริยธรรมที่อยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สงบสุข และพอเพียง

4. โรงเรียนวัดสีลัง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 12 ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 1 คน เด็กนักเรียน จำนวน 18คน

2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 5 คน เด็กนักเรียน จำนวน 78 คน

4.1 วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้ มีความสมดุลทั้งร่างกาย และจิตใจ มีความรู้ คู่ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อันเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่ดีต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างสรรค์บนพื้นฐานชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง หลักเอื้อยาสะพัตติ ทุกคนสามารถเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

4.2 พันธกิจ

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามัคคี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

4.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์

4.2.3 มีสุขภาพการ สุขภาพจิตดี

4.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย

4.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

4.3 เป้าหมาย

- 4.3.1 เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติมีจุดมุ่งหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้
- 4.3.2 เพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณธรรม
- 4.3.3 เพื่อสนองการกระจายอำนาจ ในสังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา
- 4.3.4 มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งสาระการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาที่ดี
- 4.3.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.3.6 ควบคุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

5. โรงเรียนวัดโคธาราม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 23 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 10 คน เด็กนักเรียน จำนวน 73 คน

5.1 วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย ความรู้ ควบ คู่ คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวไกลสู่เทคโนโลยี มีสุขภาพแข็งแรง

5.2 ปรัชญา

พัฒนาตนสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและพร้อมเข้าสู่อาเซียน

5.3 พันธกิจ

- 5.3.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรสถานศึกษา
- 5.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้มีการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ครู และบุคลากรอย่างหลากหลาย
- 5.3.3 ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
- 5.3.4 ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการสถานศึกษาของสถานศึกษา
- 5.3.5 ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้โดดเด่น
- 5.3.6 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

6. โรงเรียนวัดสร้างโคก ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 1 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 29 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากร จำนวน 8 คน เด็กนักเรียน จำนวน 77 คน

6.1 วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและก้าวหน้าเทคโนโลยีดีมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

6.2 พันธกิจ

- 6.2.1 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
 - 6.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 6.2.3 ฝึกทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะ ความคิด กระบวนการสร้างองค์ความรู้
 - 6.2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม
 - 6.2.5 จัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างวิจารณ์ญาณ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
 - 6.2.6 สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- #### 6.3 เป้าหมาย
- 6.3.1 นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน
 - 6.3.2 นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้
 - 6.3.3 นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. โรงเรียนคลองบ้านระกาศ หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 19 คน
2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 6 คน เด็กนักเรียน จำนวน 25 คน

7.1 วิสัยทัศน์

“ นักเรียนคลองบ้านระกาศ เป็รื่องปราชญ์พร้อมคุณธรรม ฉลาดล้ำเทคโนโลยี มีประชาธิปไตย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญา ก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน ”

7.2 พันธกิจ

7.2.1 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนครบทุกมิติ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติ ปัญญา และมีจิตสาธารณะ

7.2.2 สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบมีวินัยในตนเอง และมีความรักในสถาบัน

7.2.3 สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

7.2.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี

7.2.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้

7.2.6 สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกด้วยความเคารพสิทธิของผู้อื่น

7.2.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักแสวงหาความรู้และทักษะกระบวนการคิด

7.2.8 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและครอบคลุม ลดอัตราการออกกลางคัน

7.2.9 พัฒนาบุคลากรด้านความรู้ ควบคู่คุณธรรม และจริยธรรม

7.2.10 ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7.2.11 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมีมาตรฐานสากล

7.2.12 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

7.2.13 สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

8. โรงเรียนวัดลาดหวาย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 ตำบลเพ็รียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 1 ระดับ คือ

1. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 5 คน เด็กนักเรียน จำนวน 55 คน

8.1 วิสัยทัศน์

สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นักเรียนมีคุณภาพได้มาตรฐาน เน้นเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความรู้คู่คุณธรรมโดยใช้การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา

8.2 พันธกิจ

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความสามัคคี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

8.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์

8.2.3 มีสุขภาพการ สุขภาพจิตดี

8.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทย

8.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

9. โรงเรียนทเวะคลองตรง ตั้งอยู่ เลขที่ 20/3 หมู่ที่ 10 ตำบลราชาทเวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 1 คน เด็กนักเรียน จำนวน 8 คน

2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 6 คน เด็กนักเรียน จำนวน 37 คน

9.1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนทเวะคลองตรงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ภูมิใจในความเป็นไทยก้าวไกลทันเทคโนโลยี มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9.2 เป้าหมาย

9.2.1 นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน

9.2.2 นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้

9.2.3 นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

10. โรงเรียนวัดคอกลาด ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรสายบริหาร 1 คน มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ

1. การศึกษาปฐมวัย มีครู จำนวน 2 คน เด็กนักเรียน จำนวน 27 คน

2. ประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 6 คน เด็กนักเรียน จำนวน 88 คน

10.1 วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและก้าวทันเทคโนโลยียึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้ เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

10.2 พันธกิจ

10.2.1 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

10.2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

10.2.3 ฝึกทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะ ความคิด กระบวนการสร้างองค์ความรู้

10.2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม

10.2.5 จัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิด เพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างวิจารณ์ญาณเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

10.2.6 สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

10.3 เป้าหมาย

10.3.1 นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับทุกคน

10.3.2 นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานครบทุกสาระการเรียนรู้

10.3.3 นักเรียนทุกคนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยน้อมนำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2.1 ความหมายของคุณภาพ

มหาวิทยาลัยทักษิณ (2541:2) ได้ให้ความหมาย คุณภาพ หมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะและคุณสมบัติของผลผลิตที่ตอบสนองต่อความต้องการที่กำหนด

สมศักดิ์ ลินธุระเวช (2542 : 158) ได้ให้ความหมายคุณภาพหมายถึง การทำให้ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจด้วยการทำให้ความต้องการและความหวังของลูกค้าได้รับการตอบสนอง

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546 : 11) คุณภาพเป็นคำที่มีพื้นฐานมาจากภาคธุรกิจ - อุตสาหกรรม ในช่วงแรก ๆ นักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณภาพว่าเป็นความตรงตามข้อกำหนด

เข็มทอง สิริแสงเลิศ (2552:7) ได้เสนอความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ว่า คุณภาพมีความหมายมาจาก 3 ฝ่าย ได้แก่ฝ่ายนักวิชาการซึ่งจะเน้นในเรื่อง กระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและความรับผิดชอบต่อสังคม ฝ่ายผู้ผลิตสินค้าหรือการให้บริการซึ่ง จะเน้นในเรื่องกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า และฝ่าย ผู้บริโภคหรือผู้รับบริการซึ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของตนเองและสังคม โดยความสัมพันธ์ ของคำว่าคุณภาพ ของทั้ง 3 ฝ่าย เปรียบเสมือนรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าที่แต่ละด้านต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

Hutcins (1991:1-2) ได้ให้ความหมาย คุณภาพ สามารถนิยาม ได้หลายประการขึ้นอยู่กับผู้ให้คำนิยามแบ่งเป็น 3 ลักษณะซึ่งพอสรุปได้ว่า

คุณภาพ คือ การกำหนดลักษณะเฉพาะและมาตรฐานที่ตรงตามประโยชน์ การใช้เป็นนิยามที่ถือทัศนวิสัยขององค์กรเป็นพื้นฐาน

คุณภาพ คือ ความเหมาะสมของการใช้สินค้าหรือบริการเป็นนิยามที่ถือทัศนวิสัยของลูกค้าเป็นพื้นฐาน

คุณภาพ คือการผลิตรายสินค้าหรือบริการที่ต้องสนองความต้องการของลูกค้าและความพึงพอใจของลูกค้าในการเปรียบเทียบคุณค่าของสินค้าหรือบริการกับราคาที่กำหนด เป็นนิยามที่ถือทัศนวิสัยขององค์กรและลูกค้าเป็นพื้นฐาน

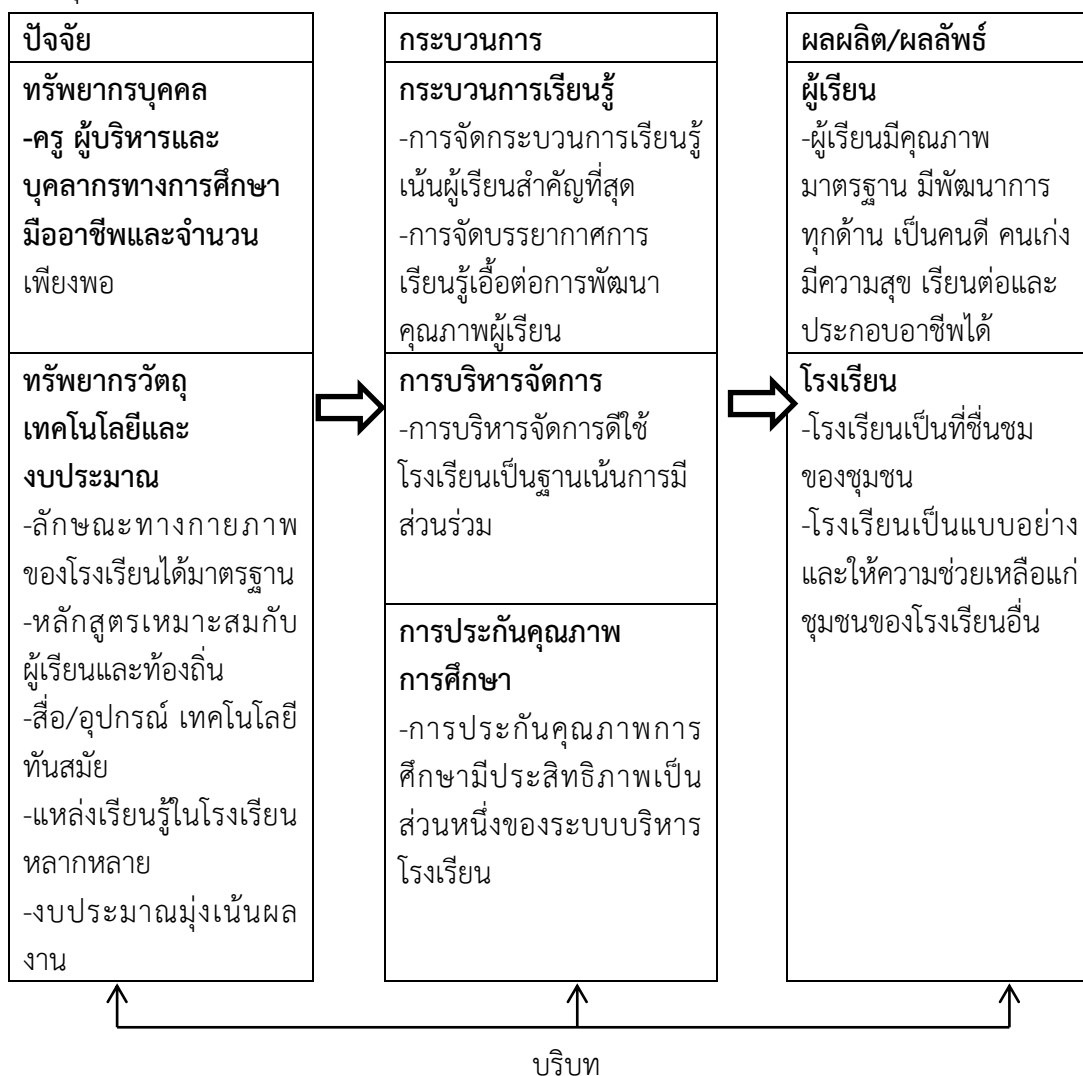
จากการศึกษาความหมายของคุณภาพผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ส่วนมากให้ความสำคัญ ลักษณะของสินค้าและบริการ วิธีการ หรือกระบวนการผลิต การตอบสนอง ต่อความต้องการของ ลูกค้าผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสรุปได้ว่าคุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะสินค้า หรือบริการที่ได้มาจาก กระบวนการผลิตที่มีมาตรฐาน เหมาะสม คุ่มค่ากับการใช้ รวมทั้งตอบสนอง ต่อความต้องการและ สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ

แนวคิดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งใช้เป็นตัวกำหนดความเป็น โรงเรียนคุณภาพมีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางเป็นสากล กล่าวคือ สถาบันนานาชาติของการวางแผน การศึกษาขององค์การยูเนสโก (Aletta Grisay, & Mahlex ,1991: 4) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คุณภาพการศึกษาประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการเรียน การสอนและคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา (Input) คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน (Teaching process) และคุณภาพผลผลิต (Output)

อำรุง จันทวานิช (2547:15) ได้เสนอแนวคิดแสดงองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพ ดังภาพที่ 2.1

โรงเรียนคุณภาพ

ภาพที่ 2.1 แนวคิดแสดงองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพ

จากแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าโรงเรียนคุณภาพคือโรงเรียนที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการวางแผนและดำเนินงานตามแผน เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตเกิดการพัฒนาร่างกาย สติปัญญาและจิตใจมีคุณธรรม จริยธรรม บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด อีกทั้งเป็นที่ยอมรับของประชาชนและชุมชน โดยมีผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการรวมถึงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษามีคุณภาพ

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กตามเกณฑ์โรงเรียนรางวัลพระราชทาน มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 เกณฑ์โรงเรียนรางวัลพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกล ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพด้วยการให้การศึกษา นับตั้งแต่ทรงขึ้นครองราชย์ ด้วยทรงเห็นว่าการศึกษาคือทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ และมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและประเทศชาติ จากพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานแก่คณะครูและ นักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2504 ความว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และ คุณธรรมของบุคคล สังคมบ้านเมืองใด ให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะแก่กับทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด...” ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาสืบเนื่องตลอดมาจนถึงปัจจุบัน รางวัลพระราชทานเป็นเพียงตัวอย่างเดียวในหลาย ๆ พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงปฏิบัติไว้เป็นจำนวนมาก พระราชดำริที่ได้พระราชทานรางวัลให้แก่ นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นเมื่อ คราวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนประจำปีการศึกษา 2506 และพระราชทานรางวัลแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งจัดการศึกษาดีเด่น ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2506 โดยมีพระราชปรารภกับ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในครั้งนั้นใจความว่า “มีนักเรียนจำนวนมากซึ่งมีความประพฤติดี และมีความมานะพยายามศึกษาเล่าเรียน ได้ผลดี รวมทั้งมีโรงเรียนซึ่งจัดการ ศึกษาดีจนนักเรียนสอบ ได้ผลดีมากเป็นส่วนรวม นักเรียนและโรงเรียนที่มีคุณสมบัติดังกล่าว สมควรจะได้รับพระราชทาน รางวัล” ทั้งนี้ ได้กำชับว่าหากพิจารณาแล้วได้ผลประการใด มีพระราชประสงค์จะทรงทราบด้วย กระทรวงศึกษาธิการได้รับพระราชปรารภมาพิจารณา และดำเนินการด้วยความสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น โดยได้มอบหมายให้กรมวิชาการร่วม กันกับกรมต้นสังกัดของ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนการคัดเลือกโรงเรียน พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่จัดการศึกษาได้ผลดี จากพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าว ก่อให้เกิดผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อคุณภาพการศึกษา จนถึง ณ บัดนี้ มีนักเรียน นักศึกษาทุกระดับที่เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ทั่วไปกระจายอยู่ทั่วทุกภาค และมีสถานศึกษาทุกระดับที่จัดการศึกษาได้มาตรฐานดีเด่นเป็นต้นแบบ ให้แก่สถานศึกษาอื่นๆ กระจายอยู่ทั่วทุกภาค ทุกคนต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณได้เพียร พยายามรักษาเกียรติประวัติ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้คงอยู่และดีขึ้นโดยลำดับ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรวมกรมวิชาการในอดีต หน่วยงานที่มีสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่างมีหน้าที่เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้แก่ สถานศึกษาทุกแห่ง มีการจัดโครงการพัฒนาหลากหลายรูปแบบหลายโครงการ ได้

นำสถานศึกษารางวัลพระราชทานเป็นกลุ่มนำร่อง เกิดผลดีต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม สถานศึกษายังไม่เคยได้รับ รางวัลพระราชทานต่างเห็นแนวทาง เกิดความร่วมมือร่วมใจในหมู่อาจารย์เป็นแรงผลักดันให้เกิดการ พัฒนาตนเอง ซึ่งถือเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดการแข่งขันกันในด้านคุณภาพ เพื่อให้มีโอกาสได้รับพระราชทานรางวัลบ้าง ประโยชน์ของการพัฒนาสถานศึกษา จึงเกิดขึ้นโดยตรงต่อผู้เรียน และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้นโดยรวม โดยที่รางวัลพระราชทานสถานศึกษาได้จัดขึ้นเพื่อสนองพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้มีกระแส พระราชดำรัสแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ (ม.ล.ปิ่น มาลากุล) เมื่อ พ .ศ. 2506 ว่า กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจัดรางวัลให้แก่ักเรียนซึ่งเรียนดี ประพฤติดี และโรงเรียนที่จัดการศึกษาดี กระทรวงศึกษาธิการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าฯจึงได้ดำเนินการสนอง พระราชปราชญ์ และได้วางระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษาและสถานศึกษา เพื่อถือปฏิบัตินับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 เป็นต้นมาและได้แก้ไขปรับปรุง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน นักศึกษาและสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบันโดยการ ประเมินตามเกณฑ์โรงเรียนรางวัลพระราชทานมีขอบข่ายดังนี้

1. คุณสมบัติของสถานศึกษา คุณสมบัติของสถานศึกษาที่มีสิทธิ์ได้รับการประเมินและคัดเลือกเพื่อเข้ารับพระราชทาน ระดับ ประถมศึกษา ดังนี้

สถานศึกษาระดับประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษาที่มีสิทธิ์เข้ารับการประเมินและคัดเลือกเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ได้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันทั้งของรัฐและเอกชน ที่สามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพในด้านต่อไปนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ

ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร

ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

ทั้งนี้สถานศึกษาดังกล่าว ต้องไม่เคยได้รับรางวัลพระราชทาน หรือเคยได้รับรางวัลพระราชทานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จึงจะมีสิทธิ์ส่งเข้ารับการประเมิน ยกเว้นสถานศึกษานั้นจะเปลี่ยนขนาด สถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินและคัดเลือกจะต้องเป็นสถานศึกษาที่ไม่ เคยได้รับรางวัลพระราชทาน หรือเคยได้รับรางวัลพระราชทาน ก่อนปีการศึกษาที่มีการประเมินเว้นช่วงระยะเวลา 3 ปีการศึกษา จึงจะมีสิทธิ์ส่งเข้ารับการประเมิน

2. เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชั้นสถานศึกษาจะได้รับการประเมินด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต รวม 6 ด้านรายละเอียดแต่ละด้านมี ดังนี้

1. ด้านที่ 1 คุณภาพนักเรียน
 - 1.1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 1.2 นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ
 - 1.3 นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใสและมีสุนทรียภาพด้านศิลปะดนตรี

และกีฬา

2. ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ
 - 2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 2.2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
 - 2.3 การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียน
 - 2.4 การผลิต การใช้ การพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
 - 2.5 การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน
 - 2.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
3. ด้านที่ 3 การบริหารการจัดการ
 - 3.1 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - 3.2 การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
 - 3.3 การบริหารงบประมาณและการบริการ
 - 3.4 การบริหารงานอาคารสถานที่
4. ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน
 - 4.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา
 - 4.2 การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน
5. ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคลากร
 - 5.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร
 - 5.2 คุณลักษณะของครูผู้สอน
 - 5.3 คุณลักษณะของบุคลากรสนับสนุน
 - 5.4 การบริหารงานบุคลากร
6. ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา
 - 6.1 โครงการ/กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา
 - 6.2 ผลงานจากการดำเนินโครงการ/กิจกรรมดีเด่น

3. แนวทางการคัดเลือก

การคัดเลือกสถานศึกษามีแนวทางดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกระดับสถานศึกษา สถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งความประสงค์ขอเข้ารับการคัดเลือกไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่การศึกษาตั้งอยู่ภายในเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดำเนินการประเมินและคัดเลือกสถานศึกษาตามระดับการศึกษา (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา(เล็ก กลาง ใหญ่) ขนาดละ 1 แห่งและให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่งผลการคัดเลือกพร้อมข้อมูลประกอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับเลือกเป็นประธานการคัดเลือกระดับจังหวัด (กรณีจังหวัดที่มีหลายเขต)

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกระดับจังหวัด คณะกรรมการระดับจังหวัดดำเนินการประเมินและคัดเลือกนักเรียนตามระดับการศึกษา (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (เล็ก กลาง ใหญ่) ขนาดละ 1 คน ให้คณะกรรมการระดับจังหวัดส่งผลการคัดเลือกพร้อมข้อมูลประกอบให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นศูนย์ประสานงานการคัดเลือกระดับกลุ่มจังหวัด

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกระดับกลุ่มจังหวัด คณะกรรมการระดับกลุ่มจังหวัดดำเนินการประเมินและคัดเลือกนักเรียนตามระดับ การศึกษา (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา(เล็ก กลาง ใหญ่) โดยเรียนลำดับผู้เข้ารับการคัดเลือกแต่ละระดับการศึกษาและขนาดสถานศึกษา ตามผลคะแนนการประเมินจากลำดับผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลงมา และให้ ส่งผลการประเมินคัดเลือกพร้อมแบบประเมินที่รอกคะแนนของคณะกรรมการประเมินรายคน และฉบับสรุปพร้อมทั้งเอกสาร รายงานผลการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และข้อมูลประกอบอื่น ๆ ส่งไปยังสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา เพื่อเสนอให้คณะกรรมการดำเนินงานคัดเลือกนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาตรวจสอบและเสนอผลต่อคณะกรรมการอำนวยการระดับกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การพิจารณาตัดสินผลการคัดเลือกของคณะกรรมการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และคณะกรรมการอำนวยการ (กระทรวงศึกษาธิการ)

คณะกรรมการอำนวยการคัดเลือกนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานพิจารณาผลการคัดเลือกสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทานของทุกระดับการศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการอุดมศึกษา) วินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วจึงสรุปผลและประกาศอย่างเป็นทางการให้ทราบโดยทั่วกันต่อไป

2.2.3.2 มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1 ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ คุณภาพ การศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.2 ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ให้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดแนวทาง กำกับ ติดตาม ให้ความเห็น ตรวจสอบ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา

1.3 ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1.4 ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษาท้องถิ่น และสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดย คำนึงหลักและครอบคลุม ยุทธศาสตร์ วิสัย ภารกิจ เป้าหมาย แผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดวิธีดำเนินงานข้อมูลเชิงประจักษ์จัดงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย

1.7 ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพในสถานศึกษาที่สถานศึกษา แต่งตั้งดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งให้ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม และ กระบวนการทำงาน การพิจารณาหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติงาน การพิจารณาตัวอย่างผลงานและแฟ้มสะสมงานการใช้แบบสำรวจแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบวัดมาตรฐาน เป็นต้น การตรวจสอบทบทวนให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปใช้ ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.8 ให้สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

1.9 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีโดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพร้อมหลักฐาน ข้อมูล และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน แนวการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคำอธิบายและเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน 15 มาตรฐาน ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน	
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ	1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆรอบตัว 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติม 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม และเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน	
<p>มาตรฐานที่ 4</p> <p>ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล</p>	<p>4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิดของตนเอง</p> <p>4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง</p> <p>4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ</p> <p>4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ</p>
<p>มาตรฐานที่ 5</p> <p>ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร</p>	<p>5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์</p> <p>5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนเป็นไปตาม เกณฑ์</p> <p>5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์</p>
<p>มาตรฐานที่ 6</p> <p>ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>	<p>6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ</p> <p>6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงาน ของตนเอง</p> <p>6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ ตนเองสนใจ</p>
ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา	
<p>มาตรฐานที่ 7</p> <p>ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล</p>	<p>7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา</p> <p>7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา	
	<p>7.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p> <p>7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียน และคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค</p> <p>7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตน รับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน</p> <p>7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของ สถานศึกษา</p> <p>7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา</p>
<p>มาตรฐานที่ 8</p> <p>ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผล</p>	<p>8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้น การพัฒนาผู้เรียน</p> <p>8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และใช้ข้อมูล ผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและ การจัดการ</p> <p>8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ</p> <p>8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับ การกระจายอำนาจ</p> <p>8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหาร การจัดการศึกษา</p> <p>8.6 ผู้บริหารให้คำ แนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่ การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา</p>
<p>มาตรฐานที่ 9</p> <p>คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล</p>	<p>9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด</p> <p>9.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อน การดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย</p> <p>9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา	
<p>มาตรฐานที่ 10</p> <p>สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน</p>	<p>10.1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น</p> <p>10.2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตาม ความถนัด ความสามารถและความสนใจ</p> <p>10.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน</p> <p>10.4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง</p> <p>10.5 นิเทศภายในกำกับติดตามตรวจสอบและนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>10.6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียน</p>
<p>มาตรฐานที่ 11</p> <p>สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ</p>	<p>11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>11.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน</p> <p>11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม</p>
<p>มาตรฐานที่ 12</p> <p>สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>12.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>12.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>12.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหาร จัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา</p> <p>12.4 ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา	
	<p>12.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>12.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน</p>
ด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	
<p>มาตรฐานที่ 13</p> <p>สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้</p>	<p>13.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและ ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>13.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง</p>
ด้านที่ 4 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	
<p>มาตรฐานที่ 14</p> <p>การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น</p>	<p>14.1 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา</p> <p>14.2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา</p>
ด้านที่ 5 มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม	
<p>มาตรฐานที่ 15</p> <p>การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น</p>	<p>15.1 จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา</p> <p>15.2 ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย</p>

2.2.3.3 มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สถานศึกษาต้องมีการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม โดยการประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา ที่มุ่งประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน ตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษารวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีมาตรฐานในการประเมิน 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 แสดงตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี 2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น 5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา 8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด
กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์	<ol style="list-style-type: none"> 9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา 10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา
กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม	<ol style="list-style-type: none"> 11. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา 12. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษา มาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

จากแนวคิดการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และจัดกลุ่ม เพื่อนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู 3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร 4. ด้านประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา 5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ 6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยในแต่ละด้านมีความหมายแนวคิด หลักการ และอื่นๆ ดังนี้

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544 : 20) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหมายถึง กลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามทักษะชีวิต พหุปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการจัดการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545 : 2-3) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ให้ได้ประสบการณ์ จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ ใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลายพัฒนาเด็ก ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ มุ่งส่งเสริมเจตคติและคุณค่าของชีวิต สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

จากความหมายของนักวิชาการที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดการอย่างเป็นกระบวนการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพิ่มเติมจากกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถตนเองตามความถนัดและตามความสนใจอย่างแท้จริง

1.2 แนวคิดหรือหลักของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหรือหลักของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของ คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กรมวิชาการ (2544: 1-12) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือการพัฒนาองค์รวมความเป็นมนุษย์ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัยและมี

คุณภาพ ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

จากหลักการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหรือหลักของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง

1.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการประกันคุณภาพภายใน และ คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

1.3.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การที่สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้แสดงออก โดยจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพจิต การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ รวมทั้งจัดบริการและสวัสดิการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียน

1.3.2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การที่นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทำงานส่วนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีงแวดล้อม

1.3.3 ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า นักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน แสดงออกชัดเจนจากการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ร่างกายแข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่มีปัญหาการปรับตัว ไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ห่างไกลสารเสพติด ปัญหาทางเพศ และอบายมุขทั้งปวง มีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา นันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์

1.3.4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

1.3.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในระดับชั้น ป.3 และ ป.6

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมที่จัดการอย่างเป็นกระบวนการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มเพื่อยุติให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถตนเองตามความถนัดและตามความสนใจอย่างแท้จริง โดยสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุม 5 ด้าน ดังนี้

1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

โดยจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพจิต การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ รวมทั้งจัดบริการและสวัสดิการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียน

2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การที่นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และทำงานส่วนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจ

แจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

นักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน แสดงออกชัดเจนจากการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ร่างกายแข็งแรง มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่มีปัญหาการปรับตัว ไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ห่างไกลสารเสพติด ปัญหาทางเพศ และอบายมุขทั้งปวง มีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬานันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์

4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม

5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในระดับชั้น ป.3 และ ป.6

2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

2.1 ความหมายของคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประไพ สิริเลิศ (2542 : 3) ได้กล่าวว่าลักษณะของครู คือการปฏิบัติตนเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้อบรมสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งด้านวิทยาการสมัยใหม่ และวิถีแห่ง การดำเนินชีวิต รวมถึงเป็นผู้จัดประสบการณ์ ชี้นำ และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

กันติศ ชลสนธิ (2545 : 3) ได้อธิบายคุณลักษณะของครู หมายถึง สิ่งที่ดีให้เห็นลักษณะการกระทำของครูที่มีลักษณะทำที่อุบิสัย คุณสมบัติทักษะ ความรู้ ความสามารถ ทศนคติ ความประพฤติและการปฏิบัติ

อัญชญา เนื่องจำนงค์ (2546 : 18 – 19) ได้ให้ความหมาย ลักษณะของครู คือ พฤติกรรมที่ครูมีหน้าที่ใน การสั่งสอนศิษย์ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์เพื่อให้มีความรอบรู้และพัฒนาตนเองจากความรู้ไปสู่ ความเป็นผู้รอบรู้ที่บุคคลทั่วไปให้ความเคารพและยกย่องนับถือ ดังนั้นผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจึงต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ตลอดเวลา ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติและลักษณะพิเศษที่ได้ชื่อว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

สาโรช เลี่ยมสกุล (2547 : 4) ได้อธิบายลักษณะของครู หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นแบบอย่างเมื่ออยู่ในบทบาทที่ของครู

สุดา ด้วงเทพ (2547 : 18) ได้อธิบายว่า ลักษณะของครู คือผู้ทำหน้าที่ อบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้และเพียบพร้อมไปด้วยคุณงามความดีเพื่อศิษย์จะได้นำเอาความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนและคุณงามความดีที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูนั้น จะทำให้ศิษย์นำไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของครู หมายถึงการปฏิบัติตนหรือพฤติกรรม การกระทำตนเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์เพื่อให้เกิด การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เกิดการฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ใฝ่หาความรู้ด้านวิชาการ และวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมดูแลความประพฤติของศิษย์ด้วยความจริงใจ คุณงามความดีที่ครูได้สั่งสมมาเป็นเวลานานจึงได้รับการยกย่อง เคารพ เชื่อถือ ศรัทธาจากศิษย์ตลอดไป

2.2 แนวคิดหลักเกี่ยวกับคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

ปัญญา เล็กขา (2541 : 43-44) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดี คือ 1. มีความรู้ในวิชาชีพครูและวิชาทั่วไป สามารถถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเข้าใจ ซึ่งนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างดีมีความสุข 2. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป 3. มีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพครู รักและศรัทธาในอาชีพครู มีความประพฤติและการปฏิบัติตนที่ดี มีความมั่นคงในอารมณ์ เคารพในเหตุผล 4. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาผู้เรียนและการพัฒนางานในความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม และ 5. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณของความเป็นครู

ยุพา เพ็ชรฤทธิ์ (2544:5) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีจะต้องรู้ว่าหน้าที่ของตน คืออะไร ต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่เด็กด้วยช่องทางที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้กลวิธีในการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ครูต้องพัฒนาตนเองให้เข้ากับสภาวะสังคมรู้กลุ่มเป้าหมายของตนและรู้จักวางตัวได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของตน ขณะเดียวกันต้องสอนให้เด็กสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้และสามารถนำความรู้ ความสามารถทางวิชาการมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2548 : 41) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการให้การศึกษาอบรมศิษย์ในทุกๆด้าน มีความประพฤติดี บุคลิกภาพดี มีวิถุญาณของความเป็นครู ดูแลเอาใจใส่ในความทุกข์สุขของศิษย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิถุญาณของความเป็นครู รักใคร่ห่วงใยและปรารถนาดีต่อศิษย์ เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยิ่งของศิษย์ได้

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหลักเกี่ยวกับคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครูคือ จะต้องรู้ว่าหน้าที่ของตน คืออะไร ต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่เด็กด้วยช่องทางที่ถูกต้อง รวมทั้งต้องมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้กลวิธีในการถ่ายทอดความรู้ นอกจากนี้ครูต้องพัฒนาตนเอง มีทักษะในการให้การศึกษาอบรมศิษย์ในทุกๆด้าน มีความประพฤติดี บุคลิกภาพดี มีวิถุญาณของความเป็นครู ดูแลเอาใจใส่ในความทุกข์สุขของศิษย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิถุญาณของความเป็นครู รักใคร่ห่วงใยและปรารถนาดีต่อศิษย์ เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยิ่งของศิษย์ได้

2.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการประกันคุณภาพภายใน และคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย

2.3.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การที่สถานศึกษามีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายและเป็นจริง นำผลการศึกษามาพัฒนานักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการ บูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มวิชาอื่นๆและหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนและเพิ่มพูนศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

2.3.2 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าวพบว่าครูต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร จิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน สามารถนำความรู้ความเข้าใจมาส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน อุทิศตนในการพัฒนาตนเองและมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครูหมายถึง พฤติกรรมของครูในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมดูแลความประพฤติของศิษย์ด้วยความจริงใจ มีการพัฒนาตนเอง มีความประพฤติดี บุคลิกภาพดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูและเป็นที่ยิ่งของศิษย์ได้ โดยครูควรมีลักษณะครอบคลุม 2 ด้าน ดังนี้

1. คุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

การที่สถานศึกษามีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายและเป็นจริง นำผลการศึกษามาพัฒนานักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายมีการ บูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มวิชาอื่นๆและหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่เรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนและเพิ่มพูนศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

2. คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
เกิดประสิทธิผล

ครูต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตร จิตวิทยาและพัฒนาการ
ของนักเรียน สามารถนำความรู้ความเข้าใจมาส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลมีทักษะใน
การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
ความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน อุทิศตนในการพัฒนาตนเองและมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยมุ่ง
คุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย

3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

3.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

สุธารี เปาวิมาน (2545 : 6) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง
ถึง คุณลักษณะที่สร้างสมอยู่ในผู้บริหารสถานศึกษาทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม โดยหมายรวมถึง
คุณลักษณะเฉพาะหรือลักษณะประจำตัวของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถทางวิชา
การ ด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพและด้านมนุษยสัมพันธ์

จิตรวดี โพธิ์ศรี (2548 : 39) กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง
ถึง คุณลักษณะเฉพาะที่ต้องการให้เกิดกับผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านพฤติกรรม จิตใจ อารมณ์
สังคมและสามารถพัฒนาตนเองได้

จากที่กล่าวที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง
พฤติกรรมที่เกิดขึ้นของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น บุคลิกภาพ ความรอบรู้ ทักษะการ
ประกอบอาชีพ คุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมที่สอดคล้องความต้องการของสถานศึกษา

3.2 แนวคิดหลักของคุณลักษณะของผู้บริหาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหรือหลักของคุณลักษณะของผู้บริหารของ เทื่อน ทองแก้ว
(2546 : 9) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1. เป็นที่ศรัทธาของเพื่อนร่วมงาน 2.
สามารถทำงานเป็นทีม 3. มีภาวะผู้นำทางสติปัญญา 4. มีวิสัยทัศน์ 5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 6. มี
มนุษยสัมพันธ์ที่ดี 7. มีความรอบรู้และความสามารถในการบริหารจัดการ 8. มีการตัดสินใจดีและมี
ความรับผิดชอบ 9. มีความซื่อสัตย์และโปร่งใส 10. เป็นผู้ประสานงานที่ดี 11. มีความเป็นนัก
ประชาธิปไตย 12. มีเจตคติที่ดีในการให้การสนับสนุน 13. มีน้ำใจให้การช่วยเหลือ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2552 : 40)
กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1. คุณลักษณะทางวิชาชีพมีความเป็นผู้นำที่เข้ม
แข็ง โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยน
แปลงทางปฏิบัติงานทางการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษา
มีการวางแผนการทำงาน มีความริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา
การเรียนรู้ของผู้เรียน และรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม 2. คุณลักษณะ

ส่วนบุคคลเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเปิดกว้างพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความสามารถในการสื่อสาร กล้าในการพูดและการปฏิบัติ มีความตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นนักพัฒนาและบริการสังคม มีสุขภาพดี มีความรักในสถาบันของชาติ และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ยูล์ (Yulk ,1998: 145-154) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ด้านบุคลิกภาพ เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างอารมณ์กับการแสดงออก บุคลิกภาพที่ดีจะมีผลดีกับการสร้างผลงานในสังคมบุคลิกภาพ 2. ด้านการจูงใจ เป็นการสร้างแรงผลักดันภายในของบุคคลให้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการ หลักการพื้นฐานคือ ต้องให้ตรงประเด็น ต้องทำอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง บทบาทพื้นฐานของการจูงใจก็คือการอธิบายชี้แจงให้คนอื่นได้รู้จัก เลือกรับการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ 3. ด้านทักษะ องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่งคือทักษะและประสบการณ์ จะทำให้งานของผู้นำประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากบุคคลอื่น

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหลักเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปได้ว่า คุณลักษณะทางวิชาชีพมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติงานทางการศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเปิดกว้างพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม

3.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการประกันคุณภาพภายใน และ คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย

3.3.1 การบริหารจัดการบุคลากร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าวพบว่าการศึกษาจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน จัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและทั่วถึง

3.3.2 การบริหารงานงบประมาณ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าวพบว่าสถานศึกษามีการบริหารงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มุ่งเน้นผลงานคือคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ มีแผนการติดตามควบคุมการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ รวมทั้งมีการจัดบริการและสวัสดิการต่างๆให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสมและจัดได้ทั่วถึง

3.3.3 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่าผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ มีความเป็นประชาธิปไตย ยึดหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมีคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้าน ความรอบรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งสามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานทางการศึกษาไปในทางที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีปฏิภาณไหวพริบดีมีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเปิดกว้างพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม โดยผู้บริหารควรมีลักษณะครอบคลุม 3 ด้าน

1. ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร คือ การที่สถานศึกษาจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน จัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและทั่วถึง

2. ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ คือสถานศึกษามีการบริหารงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มุ่งเน้นผลงานคือคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ มีแผนการติดตามควบคุมการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน มีการรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ รวมทั้งมีการจัดบริการและสวัสดิการต่างๆให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาตามความเหมาะสมและจัดได้ทั่วถึง

3. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ คือผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ มีความเป็นประชาธิปไตย ยึดหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและมีคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. ด้านประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา

4.1 ประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

ทิมพรณ สุริโย (2552 : 25) ได้นิยามความหมายว่าประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาว่า ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการสื่อสารนวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบภายในและภายนอก

ธนิต ทองอาจ (2553 : 11) ได้ให้ความหมายว่าประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความรู้ความสามารถของใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน 1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

จากที่กล่าวที่กล่าวมาสรุปได้ว่าประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความรู้ความสามารถของใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด

4.2 แนวคิดหลักเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหรือหลักประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา ของเบนนิส (Bennis, 1971 cited in Dessler, 1986 : 68-69) อ้างใน ยุคตันทน์ หวานฉ่ำ (2555 : 37) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลขององค์การว่าเป็นความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการผสมผสานสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การ เพื่อรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในองค์การ ดังนี้

1. ความสามารถในการปรับปรุงองค์การ ได้ความสามารถในการปรับตัว นวัตกรรม ความเจริญเติบโตและการพัฒนา

2. ความสามารถมนการบูรณาการ (Integration) ได้แก่ความพอใจ บรรยากาศ ความขัดแย้งการสื่อสารความหมาย

ฮอยและเฟอร์กูสัน (Hoy and Ferguson , 1985 : 37 อ้างใน ยุคตันทน์ หวานฉ่ำ (2555 : 37)) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ

1. ความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน
2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู
3. ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู
4. ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและ

ภายนอก

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหลักเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา สรุปได้ว่าประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาคือ ผู้เรียนต้องมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองครู ต้องมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก

4.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการประกันคุณภาพภายใน และคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาประกอบด้วย

4.3.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่ กำหนด

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ หลักการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีรูปแบบบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีระบบและกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนการควบคุม และการบริหารความเสี่ยง และมีรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของด้านประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา โดยที่ผู้นำใช้ความรู้ความสามารถในการประสานงานจูงใจผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างเสียสละ เพื่อให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเองครูมีความพึงพอใจในการทำงาน มีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษารับบรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด

5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่

5.1 การบริหารอาคารสถานที่

ทัศนียา รัตนเศรษฐ (2543: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารอาคารสถานที่ว่า หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีและสนองต่อความต้องการได้เพียงพอ

ชไมพร ตุ่มพงษ์ (2544 : 13) ได้ให้ความหมายของการบริหารอาคารสถานที่ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับอาคาร ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง สาธารณูปโภคต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เอื้อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมาย

จากที่กล่าวที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีและสนองต่อความต้องการได้เพียงพอ เอื้อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมาย

5.2 แนวคิดการบริหารอาคารสถานที่

สุรพงษ์ หิมะนันท์ (2550: บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง แนวทางในการบริหารงานอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ไว้ว่า การบริหารงาน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน อาศัยแนวคิด ดังนี้

1. การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในฐานะที่ให้ความสะดวก และส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและใช้เวลาในการ บริหารงานด้านนี้อย่างเหมาะสม

2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการจัดสร้าง การใช้ การ บำรุงรักษา การควบคุมดูแล และการประเมินผลการดำเนินงาน

3. ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการในการดำเนินงานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ดังนั้นการทราบบทบาทหน้าที่และปฏิบัติได้ครบถ้วน จะทำให้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารงานตามขั้นตอนของกระบวนการบริหารจะทำให้การดำเนินงาน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ในการดำเนินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดหลาย ประการมาประกอบการพิจารณา เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญมี 3 ประการ คือ 1. การบริหารงานอาคารสถานที่ 2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 3. การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหลักเกี่ยวกับการบริหารงาน อาคารสถานที่ สรุปได้ว่าการบริหารงานอาคารสถานที่คือ มีความสำคัญในฐานะที่ให้ความสะดวกและ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและใช้เวลาในการ บริหารงานด้านนี้อย่างเหมาะสม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการจัดสร้าง การใช้การ บำรุงรักษา การควบคุมดูแล และการประเมินผลการดำเนินงาน

5.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอาคารสถานที่

ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการ ประเมินคุณภาพภายใน และ คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย

5.3.1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา เต็มศักยภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การที่สถานศึกษาจัด ดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และ อื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง และจัดสถานที่ให้นักเรียนได้ทำ กิจกรรม เหมาะสมทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำอาคาร เช่น ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ รอบบริเวณสนามที่พัก สวนหย่อม หรือมุม

กิจกรรมต่างๆอยู่ในสภาพดี ปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอ มีระบบการซ่อมบำรุงและดูแลการรักษาอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้การได้ตลอดเวลา

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของด้านการบริหารอาคารสถานที่ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีตอบสนองต่อความต้องการใช้งานและจัดบริการต่างๆที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและเอื้อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมาย

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

6.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ประยูร ศรีประสาธน์และคณะ (2541:3) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสหรือจัดให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาเป็นกรรมการของหน่วยงานหรือเข้าร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานหรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดและบริหารการศึกษาในระดับกระทรวง กรม จังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

เสาวนีย์ เลวลีย์ (2545 : 58) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในทางการศึกษา หมายถึง การที่องค์ประกอบต่างๆ ทั้งครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน และสมาชิกชุมชนมาร่วมดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยในการดำเนินการมีลักษณะกระบวนการ (Process) ที่มุ่งหมายจะให้เกิดการเรียนรู้ (learning) อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความยั่งยืนในความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่เข้าร่วมซึ่งมีความหลากหลายตามความเกี่ยวข้องของกิจกรรมที่จะทำ

จากที่กล่าวที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทั้งครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน และสมาชิกชุมชนมาร่วมเป็นกรรมการหรือเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของสถานศึกษาหรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

6.2 แนวคิดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดหรือหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน ของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 209-212) ได้เสนอแนวคิดถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ที่ 8 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนร่วมดำเนินการ
2. การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน
3. การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม
4. การสร้างกิจกรรม
5. การสำรองเพื่อการดำเนินการ
6. การร่วมดำเนินการ
7. การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ
8. การร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ

Davis and Newstrom (1989 : 50 อ้างใน เสริมศักดิ์ วิชาลากรณ์ , 2543 : 176) เห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ซึ่งการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับ

1. การเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย
2. การช่วยเหลือและทำประโยชน์
3. การรับผิดชอบ

จากแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดหลักเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เป็นลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตาม ประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์

6.3 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษา คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน คู่มือการประกันคุณภาพภายใน และ คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สามารถสรุปได้ว่าตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย

6.3.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดดังกล่าว พบว่า การที่สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม สถานศึกษาสามารถชักนำสมาคม ชมรม หรือองค์กรภายนอกที่มีความเข้มแข็งมาให้การสนับสนุนสถานศึกษา สามารถทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้

จากความหมาย แนวคิดหรือหลักการและตัวชี้วัดของด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้

2.3 การถอดบทเรียน

2.3.1 ความหมายของการถอดบทเรียน

วิจารณ์ พานิช(2548:163) ให้ความหมายการถอดบทเรียนว่าการถอดบทเรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดในการทำงาน บทเรียนจะสะท้อนสาเหตุที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จหรือผิดพลาด มีปัจจัยเงื่อนไขอะไรบ้างที่ทำให้เกิดความสำเร็จหรือผิดพลาดในการทำงานนั้น ซึ่งผู้ปฏิบัติที่กำลังปฏิบัติในแนวเดียวกันสามารถนำบทเรียนที่ได้ไปใช้ ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม และไม่เกิดความผิดพลาดซ้ำในการปฏิบัติครั้งต่อไป

วีระ นิจไตรรัตน์ (2551:10) ให้ความหมายการถอดบทเรียนว่าการสรุปบทวนกระบวนการทำงานผ่านผู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการวิเคราะห์กระบวนการท างานของเรื่องนั้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อค้นหาสิ่งที่ควรดำเนินการต่อหรือสิ่งที่ไม่ควรดำเนินการต่อ

ประภาพรรณ อุ่ชอบ (2552:42) ให้ความหมายการถอดบทเรียนว่า การถอดบทเรียนเป็นวิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นการสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อสกัดความรู้ในตัวบุคคลและองค์ความรู้ที่ซ่อนออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ คู่มือสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมกระบวนการถอดบทเรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การ ปรับวิธีคิด และวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (2554:7) การถอดบทเรียน (Lesson Learned) เป็นแนวคิดและเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมาใช้เป็นทุนในการทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้นการถอดบทเรียนจึงเป็นการสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนออกมาเป็นบทเรียนความรู้ที่ชัดเจนซึ่งผลที่ได้จากการถอดบทเรียนทำให้ได้บทเรียนในรูปแบบชุดความรู้ที่เป็นรูปธรรม และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เข้าร่วมกระบวนการอันนำมา ซึ่งการปรับวิธีคิดและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

จากความหมายของถอดบทเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การถอดบทเรียน หมายถึงแนวคิดและเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการดึงเอาความรู้จากการทำงานออกมา การทำงานเพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้นทำในรูปบทเรียนในรูปแบบชุดการเรียนรู้ ที่เป็นรูปธรรมเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมกระบวนการอันนำมา ซึ่งการปรับวิธีคิดและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.3.1 ลักษณะของการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียน สามารถกระทำได้ 3 ช่วง คือถอดบทเรียนก่อนดำเนินการเป็นการเรียนรู้ก่อนที่จะเกิดข้อผิดพลาด ถอดบทเรียนระหว่างดำเนินการเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ถอดบทเรียนหลังดำเนินการเป็นการเรียนรู้เพื่อการดำเนินงานในครั้งต่อไป (กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. 2554 : 13)

2.3.1.1 วิธีวิทยาการถอดบทเรียนประกอบด้วยถอดบทเรียนด้วยการเรียนรู้จากเพื่อน (Peer Assist - PA) เป็นการเรียนรู้ก่อนการทํากิจกรรมโดยเป็นการเรียนรู้จากเขาเขาเรียนรู้จากเราทั้งเราและเขาเรียนรู้ร่วมกัน และสิ่งที่เราช่วยกันสร้างเกิดความรู้ใหม่ โดยมีลักษณะเป็นการประชุมประชุมเชิงปฏิบัติ

2.3.1.2 การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) เป็นการเรียนรู้ก่อนหรือระหว่างทํากิจกรรม ด้วยการให้ผู้มีความรู้จากการปฏิบัติปลดปล่อยความรู้ที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวออกมาแลกเปลี่ยนความรู้ โดยผู้เล่าจะเล่าความรู้สึกที่ฝังลึกอยู่ในตัวที่เกิดจากการปฏิบัติ ซึ่งผู้ฟังสามารถตีความได้โดยอิสระและเมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนผลการศึกษาแล้ว ทำให้ได้ความรู้ที่สามารถบันทึกไว้เป็นชุดความรู้ซึ่งการถอดบทเรียนในลักษณะนี้จะเป็นการสกัดความรู้จากเรื่องที่เล่าออกมาว่ามีคุณค่า และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ไม่ใช่เป็นเพียงการเล่าเรื่องในอดีต การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) โดยนำผลมาปรับปรุงครั้งต่อไป ดังนั้น AAR จึงเป็นการจับความรู้ที่เกิดขึ้นสั้นๆ ภายหลังกิจกรรม แล้วนำไปสู่การวางแผนในครั้งต่อไป ทำให้คนทำรู้สึกตื่นตัวและมีความรู้สึกผูกพันกับงานโดยโครงการกิจกรรมที่ทำครั้งเดียวแล้วจบ ไม่จำเป็นต้องทำ AAR ซึ่งรูปแบบการทำ AAR สามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการทำกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแก้ไขระหว่างการทำงานหรือการทําไป คิดไปแก้ไขไป และภายหลังสิ้นสุดแต่ละกิจกรรมเพื่อนำไปวางแผนกิจกรรมครั้งต่อไปค่าน้ำหนักความสำคัญในการถอดบทเรียน AAR ประกอบด้วยภาพความสำเร็จอะไรที่คาดหวัง

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงร้อยละ 25 เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นมีสิ่งๆ เงื่อนไข ปัจจัยร้อยละ 25 ข้อเสนอแนะที่เจาะจงสามารถนำไปปฏิบัติได้ ร้อยละ 50 ได้บทเรียน

1. ข้อเสนอแนะที่เจาะจงและปฏิบัติได้ (Specific Actionable Recommendation: SARs) หมายถึง ชุดข้อความที่แสดงถึงการที่ทีมงานได้นำสิ่งที่เรียนรู้มาพัฒนากิจกรรม เพื่อใช้ในการ ปฏิบัติงานครั้งต่อไป ซึ่งควรเป็นข้อเสนอแนะที่ระบุถึงลักษณะที่ต้องแก้ไข และวิธีการแก้ไขที่เป็นรูป ธรรม โดยทีมงานทุกคนต้องเข้าใจตรงกันต่อข้อเสนอแนะนั้นๆ และข้อเสนอแนะเหล่านั้นจะถูกนำไป บรรลุไว้ในแผนปฏิบัติการในครั้งต่อไป สิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นใน AAR คือ การวิพากษ์วิจารณ์หรือวินิจฉัย ว่าใครถูกใครผิด เพราะถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมของกลุ่มการทำ AAR ไม่ใช่การบ่นหรือวิเคราะห ในทุกประเด็นแต่เป็นการคุยที่มีเป้าหมายและให้บทเรียนกับทีมงาน และบรรยากาศในการทำ AAR ต้องไม่ทำลายคุณค่าของสมาชิกในทีมงาน AAR ควรมียุทธศาสตร์ประกอบ คือ ผู้อำนวยการกระบวนการเรียนรู้ (Facilitators) ทีมงานทุกคนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน คำถามหลักเพื่อการอภิปรายนำไปสู่ข้อเสนอที่ เฉพาะเจาะจงและปฏิบัติได้ รวมถึงบรรยากาศต้องสบายๆ ไม่เครียด พร้อมทั้งต้องมีการรักษาความ ลับและสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันประโยชน์จากการทำ AAR คือ ทำให้เกิดความชัดเจนใน ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโครงการ มีความเชื่อมโยงเหตุและปัจจัยต่างๆ เข้าด้วยกันได้ ข้อเสนอในการปรับปรุงการปฏิบัติงานครั้งต่อไป เกิดนวัตกรรมในการทำงาน ช่วยรักษาเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของโครงการองค์กรไว้ เกิดการพัฒนาศักยภาพของทีมงาน on the job training สร้าง ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมและสร้างความรู้สึกไว้วางใจและผูกพันต่อทีมงาน

2.3.1.3 การถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) เป็นการถอดบทเรียน เมื่อสิ้นสุดโครงการหรือการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้โดยเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับ คณะทำงานเพื่อการมองไปในอนาคต และทำทันทีที่เสร็จสิ้นกิจกรรม แต่ละครั้งประโยชน์ของ Retrospect คือ มีปรัชญาการทำงานที่ว่า ทุกครั้งเราทำอะไรซ้ำเราควรทำให้ดีกว่าครั้งสุดท้ายเป็นการ ช่วยให้ผู้ร่วมงานของเขาให้ดีขึ้น และเป็นการสร้างการเรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคณะทำงาน ผู้อำนวยการกระบวนการเรียนรู้ ผู้ที่ใช้ความรู้ในอนาคตวิธีการทำ Retrospect คือการทบทวนแผนและ กระบวนการทั้งหมด แล้วทำการตั้งคำถามว่าเราจะดำเนินการต่อไป ให้ดีขึ้นอย่างไรด้วยวิธีใด ทำให้ เป็นที่พอใจได้อย่างไร และทำการบันทึกข้อเสนอที่เจาะจงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (SARs)

2.3.1.4 การถอดบทเรียนจากวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Good Best Practice) เป็น แนวคิดที่ก่อตัวจากทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง Learning by doing เป็นแนวคิด Approach มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือแนวคิดหลักจะเกี่ยวข้องกับคำว่าคุณภาพที่ถูกนิยามด้วยการทำสิ่งที่ถูกต้องและ ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมตกลงร่วมกันในวัตถุประสงค์ รายละเอียด และเกณฑ์ที่ ใช้ แต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการ ผลการดำเนินงานของตนเอง กลุ่มช่วยกันสรุปกระบวนการทำงานใน แต่ละขั้นตอนของโครงการที่จะให้ประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนที่ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อหาส่วนที่ ดีที่สุด

2.3.2 หัวใจหลักของการถอดบทเรียน

อุทัยทิพย์ เจียวิวรรธน์กุล (2554 : 1 - 6) การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) โดย มีผลประโยชน์ร่วมกันมีความไว้วางใจทั้งตนเองและผู้อื่นและมีการเรียนรู้การถอดบทเรียน ทำอย่างมี ขั้นตอนโดยทั่วไปของการถอดบทเรียนมีดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบและวางแผนดำเนินการ ถอดบทเรียน สื่อสารเผยแพร่ผล องค์ความรู้จากบทเรียน ติดตามผลการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ประโยชน์จากการถอดบทเรียนในระยะสั้นทำให้เกิดการปรับปรุงเทคนิคการทำงาน การถอดบทเรียนจะเป็นกระบวนการกลุ่มที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการขับเคลื่อนงานไปในทิศทางเดียวกัน แนวทางการทำงานปรับเปลี่ยนได้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโครงการ ชุมชน สังคม และทำให้ผลการดำเนินงานโครงการดีขึ้นในระยะกลางทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานและการเผชิญปัญหามากขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นของโครงการ ภายหลังจากการนำบทเรียนไปปรับใช้ ในระยะยาวทำให้เกิดต้นแบบการทำงานที่ดี (Best Practice) เกิดรูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป

2. ประโยชน์จากการถอดบทเรียนในระยะกลางทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงานและการเผชิญปัญหาเพิ่มขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นของโครงการ ภายหลังจากการนำบทเรียนไปปรับใช้

3. ประโยชน์จากการถอดบทเรียนในระยะยาวทำให้เกิดต้นแบบการทำงานที่ดี (Best Practice) เกิดรูปแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจปัญหาการทำงานอย่างเป็นระบบ และเกิดการพัฒนายุทธศาสตร์การทำงานในระยะต่อไป

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี

2.4.1 ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2554:23) ได้กล่าวถึงนิยาม Best Practice เป็นวิธีปฏิบัติใน กระบวนการธุรกิจ ซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยผลลัพธ์ในการ ดำเนินการที่เป็นเลิศ สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร

Business Dictionary (2011:34) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติที่ดีคือวิธีการหรือเทคนิคที่ช่วยให้ บรรลุผลตามเป้าหมายและช่วยให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถนำวิธีการไปใช้สำหรับการเทียบเคียง benchmark ได้

บุรุษย์ ศิริมหาสาร (2548:19) Best Practice คือ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการทำสิ่งใด สิ่ง หนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง แล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้นเป็น ปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง

วิจารณ์ พานิช (2554:21) ได้กล่าวถึง Best practice เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ของการจัดการความรู้คือการมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของหน่วยงานต่างๆที่มีผลงาน ดีเด่นเป็นที่ยอมรับในด้านต่างๆ โดยมีการเผยแพร่วิธีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อให้หน่วยงานอื่นได้นำไปปรับใช้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2554 : 118) กำหนดไว้ว่าแนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จ หรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายเป็นที่ ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนโดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ บันทึกเป็นเอกสารเผยแพร่ให้หน่วยงาน ภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

กล่าวโดยสรุปแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) คือวิธีการขั้นตอนการดำเนินงานที่ดีที่สุดแล้ว ส่งผลให้การดำเนินงานสามารถบรรลุสู่เป้าหมายหรือความเป็นเลิศได้ ด้วยเทคนิค วิธีการที่เหมาะสม โดยมีการบันทึกความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ในการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบและ สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้รับสู่หน่วยงานภายนอกได้

2.4.2 คุณลักษณะของแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) (อามร มุตวงศ์. 2552:60)

การวินิจฉัยแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) นอกจากจะทรงพลังมีความตื่นตัวในตัวเองแล้ว ควรจะมีประเด็นการพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจโดยตรงของหน่วยงานนั้น
2. สนองต่อนโยบายการแก้ปัญหาการพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงาน
3. ลดขั้นตอนลดรอบระยะเวลาการทำงาน
4. ลดทรัพยากร ลดค่าใช้จ่าย
5. การนำเทคโนโลยีมา ใช้ประกอบการทำงาน
6. วิธีการที่ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่หรือประยุกต์ขึ้นมาใหม่
7. สามารถทำแผนผัง เปรียบเทียบวิธีการเก่าและใหม่
8. อำนวยความสะดวกในการใช้
9. วางระบบการให้บริการมีช่องทางการให้บริการ
10. สามารถเทียบเคียง วิธีการทำงานลักษณะเดียวกันกับหน่วยงานอื่นได้
11. ผลผลิต/ความสำเร็จเพิ่มขึ้น
12. ความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
13. สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานการทำงานต่อไปได้ยั่งยืนพอสมควร
14. การพัฒนาปรับปรุงต่อไป

2.4.3 แนวทางการพิจารณาแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices)(พรณี เหมะสถล และ คณะ.2551:66-68)

วิธีการปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่จะเรียกได้ว่าเป็นแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) นั้นมีแนวทางการพิจารณา 6 ข้อ ดังนี้

1. วิธีปฏิบัตินั้นดำเนินการบรรลุผลได้สอดคล้องกับความคาดหวังของชุมชน หรือผู้ปกครอง ที่มีต่อสถานศึกษาหรือเป็นวิธีปฏิบัติที่สร้างความพึงพอใจให้กับทุกคนในสถานศึกษาได้

2. วิธีปฏิบัตินั้น ผ่านกระบวนการนำไปใช้อย่างเป็นวงจรมองเห็นผลอย่างชัดเจนว่าทำให้เกิด คุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือวิธีปฏิบัตินั้นมีกระบวนการ PDCA จนเห็นแนวโน้มของตัวชี้วัดความสำเร็จที่ดีขึ้น

3. สถานศึกษาสามารถบอกเล่าถึงวิธีปฏิบัติได้ว่า “ทำอะไร? (what)” “ทำอย่างไร? (how)” และ “ทำไม? หรือ ทำไปทำไม? (why)”

4. ผลลัพธ์จากวิธีการปฏิบัตินั้น เป็นไปตามองค์ประกอบ ข้อกำหนดของการพัฒนาคุณภาพเชิงระบบ

5. วิธีปฏิบัตินั้นสามารถระบุได้ว่าเกิดจากปัจจัยสำคัญที่ชัดเจนและปัจจัยนั้น ก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

6. วิธีปฏิบัตินั้นใช้กระบวนการจัดการความรู้ (KM: Knowledge Management) เช่น การเล่าเรื่อง (Storytelling) ในการถอดบทเรียนจากการดำเนินการ

2.4.4 กระบวนการค้นหาแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) (อามร มุตวงศ์. 2552:62)

ในสถานศึกษาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เช่นผู้ปฏิบัติงานของระบบโดยตรงที่เรียกว่า ชุมชนแนวปฏิบัติ (Community of Practices) ผู้ประเมินคุณภาพศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำปรึกษาการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาสามารถค้นหา Best Practices ได้โดยใช้กระบวนการ ดังนี้

1. การค้นหาว่าสถานศึกษาหนึ่งๆ มีแบบปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพอย่างไร จะต้องวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครอง และชุมชนรวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียว่าคาดหวังกับสถานศึกษานี้อย่างไรบ้าง

2. ค้นหาว่าสถานศึกษามีวิธีปฏิบัติที่ดีที่ดำเนินการได้สอดคล้องกับความคาดหวังอย่างไรบ้าง

3. พิจารณาว่าวิธีปฏิบัติที่ดีเหล่านั้นมีการนำไปใช้จริงอย่างครบวงจร PDCA หรือไม่ เพื่อยืนยันว่า วิธีปฏิบัติที่ดี นั้นถูกนำไปใช้จริง และเป็น “นวัตกรรม” การทำงานของสถานศึกษาได้หรือไม่

4. ใช้กระบวนการจัดการความรู้เช่น เรื่องเล่าเร้าพลัง (Storytelling) ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียด

4.1 กำหนดเป้าหมายของการแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติ (Knowledge Vision)

4.2 เล่าประสบการณ์จากการปฏิบัติการ (Knowledge Sharing)

4.3 สรุปเป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Knowledge Asset)

5. วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ บทเรียนที่สถานศึกษาได้เรียนรู้จากการ ดำเนินการตามวิธีปฏิบัติเหล่านั้น

จากความหมายของแบบปฏิบัติที่ดีที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แบบปฏิบัติที่ดี (Best Practices) นั้นมีการเริ่มต้นจากการเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่ดีไม่ว่าจะนำไปปฏิบัติที่ไหน หรืออย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากปฏิบัติงานนั้นได้ นำไปสู่ผลสำเร็จ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานที่ดีกับสถานศึกษาอื่นอีกทั้งควรมีการแลกเปลี่ยนระหว่างองค์กร ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกผลสุดท้ายคือ การได้แบบปฏิบัติที่ดีในสถานศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

สมศักดิ์ คณหา (2549:บทคัดย่อ)ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเปรียบเทียบสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองแบ่ง อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีพบว่า โรงเรียน บ้านคลองแบ่ง อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานีที่ประเมินตนเองตามแนวคุณภาพ แห่งชาติทางการศึกษาทั้ง 7 มาตรฐาน ได้คะแนนรวม 259.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน พบว่ามีแบบปฏิบัติที่ดี (Best practices) ในมาตรฐานที่ 5 ว่าด้วยการมุ่งเน้นทรัพยากร บุคคล ในข้อ 5.2 ด้านการสร้างแรงจูงใจและการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ ชัดเจน นำไปปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2550 : 189) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 โดยใช้รูปแบบDynamic Overseer Supervision และSchool Based Management : DOS-SME พบว่า การนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้โมเดล DOS-SME ก่อนและหลังการพัฒนา มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กได้สร้างโมเดล นวัตกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ นวัตกรรมด้านส่งเสริม การจัดการชั้นเรียน นวัตกรรมด้านเครือข่ายมีส่วนร่วม นวัตกรรมด้านคุณธรรมนำความรู้และนวัตกรรมด้านการแก้ปัญหาในชั้นเรียนตามสภาพจริง

สมเดช สีแสง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับมีครูไม่ครบชั้นเรียน ไม่ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูมีภารกิจงานนอกเหนือจากการสอนและกิจกรรมไม่เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ไม่ครบตามหลักสูตรที่กำหนด ผู้เรียนมีความรู้แตกต่างกัน ขาดแหล่งการเรียนรู้และสื่อการสอนปัญหาปัจจัยความพร้อม ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ปัญหาการมีส่วนร่วม ได้แก่ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและขาดการสร้าง ความเข้าใจในการปฏิบัติงานองค์กรทำให้ต่างคนต่างปฏิบัติงาน ส่วนความต้องการโรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ ต้องการงบประมาณ สื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ต้องการครูผู้สอนตรงตามวิชาเอก และบุคลากรช่วยงานสนับสนุน ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยตามความต้องการของโรงเรียน

ศิริพร ธนะสมบุญ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมมีที่ปฏิบัติ จากมากไปหาน้อย คือ ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ตามลำดับ ส่วนปัญหาของการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยสุด คือ ความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

คือ ควรมีการจัดโครงสร้างให้เหมาะสมบริบทของโรงเรียน รูปแบบการบริหารที่เป็นเอกลักษณ์แบบมีส่วนร่วมและบูรณาการ มีรูปแบบการประเมินผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามสภาพจริง โดยร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องและมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีแผนของงบประมาณพิเศษสนับสนุนที่ชัดเจน มีโครงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจนและปฏิบัติจริง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2552) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอื่นๆ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กถือเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มาตรฐานเท่ากับเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนชนบทให้ดีขึ้นนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาในทุกระดับจึงควรจะหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างจริงจังมากขึ้น ร่วมคิดค้นหาแนวทางช่วยเหลือสนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็กให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการศึกษาส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพของคนในชาติต่อไป

โดยสรุป การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กนั้นต้องมีการพัฒนาระบบ มีการวางแผน เพื่อพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพ โดยส่งเสริมสร้างความพร้อม ทั้งงบประมาณและบุคลากร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนจึงจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดการศึกษาที่ดีได้มาตรฐาน

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติที่ดี

ธีระพร आयวัฒน์ (2552: 417) ได้วิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งฐานทั้ง 17 ด้าน 2. ได้ข้อสรุปแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ทั้ง 17 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. ส่วนนำ กล่าวถึงความเป็นมา ความสำคัญและยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 2. แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการ ยุทธศาสตร์ และคุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และ 3. เงื่อนไขของการนำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปใช้ และ 3. ผลการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีประโยชน์ และนำไปใช้ปฏิบัติจริง

นภัสกร รุ่งสว่าง (2552:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการปฏิบัติที่เป็นเลิศของ บริษัท อีสเทิร์นซีบอร์ด เอนไวรอนเมนทอล คอมเพล็กซ์ จำกัด โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่สร้างความ เป็นเลิศโดยรวมของบริษัทและเพื่อศึกษาระดับความ เป็นเลิศแต่ละปัจจัยของบริษัท โดยใช้ EFQM model ซึ่งพิจารณาองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร การบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้และการรักษาความเป็นเลิศไว้อย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยที่มีผล ต่อความเป็นเลิศของบริษัทรายตามลำดับ ได้แก่ ด้านผลกระทบต่อสังคม ด้าน ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรและด้านภาวะผู้นำตามลำดับ บริษัทควรมีนโยบายที่ส่งเสริม การทำงานเป็นทีม จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้พนักงานมี

ความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มขึ้น อีกทั้งการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยครั้งนี้แบ่งดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ต้องอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่หลากหลายเพื่อให้ได้คำตอบที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

3.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมากและมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ในระดับดีมาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโรงเรียนในประเทศไทยที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 ที่มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมากและผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน 25 คน

1. โรงเรียนบ้านนาแก อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 5 คน
2. โรงเรียนบ้านท่าระพา อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 5 คน
3. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาราม อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท จำนวน 5 คน
4. โรงเรียนบ้านแขวงกลัน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 5 คน

5. โรงเรียนประชาพัฒนาวิทย์ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 คน

3.1.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 โรงเรียน

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน/ตัวแทนนักเรียน/ตัวแทนชุมชน จำนวน 30 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีประกอบด้วย

แบบสังเคราะห์เอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นลักษณะแบบคำถามปลายเปิดซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย สถานศึกษามีการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนมีความสุข แข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและประสิทธิภาพของครู ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารมีการจัดการบริหารจัดการบุคลากร การบริหารงานงบประมาณปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด

5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ จัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและสถานศึกษามีการสร้างส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสังเคราะห์ร่องรอยที่ปรากฏอยู่

3.2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 คือ ประเด็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการตรวจสอบร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3.2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสังเคราะห์เอกสาร ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก

1.2 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

1.3 กำหนดกรอบ ขอบเขตของการสังเคราะห์ให้ครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม การประเมินประกันคุณภาพภายใน

1.4 สร้างแบบสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

1.5 นำแบบสังเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบประเด็นการสังเคราะห์ว่าครอบคลุมหรือไม่และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structure Interview) ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่าครอบคลุมแนวคิด ทฤษฎี ตามกรอบการวิจัย

2.4 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 คือประเด็นคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีความชัดเจนเพียงพอ สำหรับการตอบปัญหาของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามและโรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก มีกระบวนการดังนี้

3.3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เอกสาร ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยแบบสัมภาษณ์เอกสารจาก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยส่งข้อมูลกลับไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทำการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นจริง เพื่อให้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ถูกต้องมายกร่างแนวปฏิบัติที่ดี

3.3.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยสัมภาษณ์จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3. ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์และบันทึกเทป ด้วยตนเอง

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสัมภาษณ์

6. ผู้วิจัยส่งข้อมูลกลับไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่สัมภาษณ์ว่าตรงตามที่ให้สัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ถูกต้องมายกร่างแล้วปฏิบัติที่ดี

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

3.3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะครูศาสตราจารย์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อเรียนเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม จำนวน 40 คน เพื่อร่วมการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) โดยแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 สนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร ได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 0.9.00 น- 12.00 น. ณ ห้องประชุมวิทยบริการ ชั้น3 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกสมุทรปราการ ครั้งที่ 2 สนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน/ตัวแทนนักเรียน/ตัวแทนชุมชน จำนวน 30 คน วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เวลา 13.00 น- 16.00 น. ณ ห้องประชุมวิทยบริการ ชั้น 3 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกสมุทรปราการ

3.3.2.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือในข้อที่ 3.3.2 พร้อมเอกสารแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาก่อนการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP)

3.3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม และจัดสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการร่างแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 จำนวน 2 ครั้งโดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสถานที่ ณ. ห้องประชุมวิทยบริการ ชั้น3วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกสมุทรปราการ

2. ผู้วิจัยจัดทำเอกสารสำหรับการสนทนากลุ่ม

3. ผู้ดำเนินรายการแจ้งจุดมุ่งหมายของการสนทนากลุ่ม

3. ผู้วิจัยนำเสนอร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

4. ผู้ดำเนินรายการเริ่มการสนทนาตามประเด็นคำถามปลายเปิดรอบที่ 1

5. ผู้ดำเนินรายการและผู้เชี่ยวชาญร่วมกันสรุปผลการสนทนากลุ่ม

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไปใช้ในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตเอกสาร การสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการศึกษาเอกสารนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลควบคู่กันไป โดยมีการตรวจสอบและตีความข้อมูลตลอดเวลาขณะที่ปฏิบัติการภาคสนามมีการจดทำบันทึกภาคสนามไว้อย่างละเอียดและเป็นระบบพร้อมทั้งได้มีการทำดัชนี (Index) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้กำหนดไว้เพื่อตอบปัญหาการวิจัย สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้นั้นผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปมีรายละเอียดดังนี้

3.4.1.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่จำแนกตามประเด็นของกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปเบื้องต้นจากข้อมูลที่เป็นเอกสารของสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลหลัก

3.4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) ใช้การจำแนกประเภทข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยใช้แนวคิดทฤษฎี และไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี

3.4.1.3 การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารของสถานศึกษาและจากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของข้อมูลนำมาเปรียบเทียบข้อมูล

3.4.1.4 การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบเพื่อสร้างข้อสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จากนั้นผู้วิจัยนำสรุปมาสร้างแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ต่อไป

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดี

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) ทั้ง 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ได้ข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครั้งที่ 2 ได้ข้อมูลจากครูผู้สอน ตัวแทนนักเรียนและ ตัวแทนกรรมการสถานศึกษาผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่จำแนกตามประเด็นของกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปและการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารของสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มมาเปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์ความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของข้อมูลและการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบเพื่อสร้างข้อสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จากนั้นผู้วิจัยนำสรุปมาสร้างแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยสามารถแสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ผลการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม และการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก

4.2 ผลการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2

4.1 ผลการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม การประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามและ การประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการสังเคราะห์เอกสารการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพ
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด
ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ร้อยต่อร้อย ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องอยู่ในแผน การจัดการเรียนรู้ของแต่ละวิชา 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผน การจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโครงการ ต่างๆของโรงเรียน เช่นโครงการกิจกรรมห้องสมุด 	<p>1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ซึ่งจัดไว้ในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจกิจกรรมที่จัดให้เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้จัดกิจกรรมคณิตคิดเร็ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้จัดกิจกรรมในรูปแบบการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต โดยให้นักเรียนที่เป็นอยู่บรรณารักษ์ รับผิดชอบในการดูแลการยืมการคืนหนังสือในห้องสมุด และให้นักเรียนนำความรู้จากครูไปถ่ายทอดให้นักเรียนรุ่นน้องในโรงเรียนจากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p>
<p>ประเด็นที่ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพ จิต การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ</p> <p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ร้อยต่อร้อย ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาได้จัดให้โรงเรียนมัธยมเข้ามาแนะแนวในการศึกษาต่อระดับมัธยม 2. สถานศึกษาจะจัดกิจกรรมโครงการอาชีพหรือโครงการอาชีพ เช่น กิจกรรมการแปรรูปอาหาร กิจกรรมทางด้านการเกษตร 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพ จิต การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ สถานศึกษาได้จัดให้มีกิจกรรมการแนะแนวเพื่อศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจะมีครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนะแนวและชี้แนะทางในการศึกษาต่อ 2. สถานศึกษาได้จัดให้มีกิจกรรมโครงการอาชีพหรือโครงการอาชีพ ซึ่งไม่เน้นที่นักเรียนจะต้องประกอบอาชีพจริงให้สามารถช่วยเหลือผู้ปกครองที่บ้านได้ แต่เน้นส่วนที่เป็นพื้นฐานให้เด็กนักเรียนรักที่จะทำงาน เช่นการแปรรูปอาหาร การเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เพาะเห็ด เกษตรผสมผสาน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 3 สถานศึกษาจัดบริการและสวัสดิการต่างๆเพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียน	
ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสำรวจปัญหาต่างๆของนักเรียน 2. สถานศึกษาได้จัดทำบัญชีเงินบริจาคจากหน่วยงานภายนอกหรือผู้ที่มีความประสงค์บริจาค 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาได้จัดการแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนโดยการได้จัดระดมทุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกที่สนใจจะร่วมบริจาคให้กับทางโรงเรียน และการหาเงินจากการลงเว็บไซต์เพื่อขอสนับสนุนจากผู้ที่มีความประสงค์จะร่วมบริจาค หรือจากกลุ่มศิษย์เก่า เพื่อให้การสนับสนุน
<p>ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>1.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p>	
<p>ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร</p>	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาได้จัดทำเป็นโครงการกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนได้เข้าร่วมเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการวิถีพุทธ กิจกรรมคนดีวิถีพุทธ - กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร - กิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตร - กิจกรรมออมทรัพย์ - กิจกรรมขยะเพิ่มทรัพย์ 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการและเสริมการทำในรูปแบบโครงการคุณธรรมและให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โครงการวิถีพุทธ กิจกรรมคนดีวิถีพุทธ กิจกรรมพุทธบุตร กิจกรรมการสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตรดูแลและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและอาคารสถานที่ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในตอนเช้าและทุกวันศุกร์ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน จัดกิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมสหกรณ์</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาได้จัดทำเป็นโครงการกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนได้เข้าร่วมเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมกลองยาว - กิจกรรมการทอเสื่อ - กิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ - กิจกรรมการแทงหยวก - กิจกรรมการทำขนมพื้นบ้าน 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและพัฒนาลีขบวนกิจกรรมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าโดยเน้นการปฏิบัติสม่ำเสมอเพื่อทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตของนักเรียน เช่น กิจกรรมรำกลองยาว การทอเสื่อ การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำขนมพื้นบ้านการแทงหยวกโดยการมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอนซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านสู่นักเรียน</p>

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพจัดทำเอกสารสมุดบันทึกสุขภาพของนักเรียนทุกคน 2. สถานศึกษาได้จัดทำเป็นโครงการกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ให้นักเรียนได้เข้าร่วมเช่น <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมอนามัยการทดสอบสมรรถภาพนักเรียน - กิจกรรมออกกำลังกายทุกวันหน้าเสาธง - กิจกรรมโครงการอาหารกลางวันอิ่มทุกคนอิ่มทุกวัน 3. สถานศึกษาจัดให้ครูได้สังเกตพฤติกรรมนักเรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่การดูแลสุขภาพของนักเรียนจะได้รับความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ให้สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานถ้านักเรียนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานจะมีกิจกรรมให้นักเรียนออกกำลังกายและให้คำแนะนำสำหรับนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมส่งเสริมเรื่องการรับประทาน 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพนักเรียน เช่น กิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนได้ออกกำลังกายทุกวันหน้าเสาธง กิจกรรมบริหารกายสบายใจ 3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมอาหารกลางวันอิ่มทุกคนอิ่มทุกวัน มีการตรวจสุขภาพวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนักเป็นประจำ
--	--

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักส่วนสูงและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	
ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
	4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาว ต้านยาเสพติด โดยให้ครูทุกคนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล
<p>ประเด็นที่ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา นันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์</p>	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าประเด็นต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาได้จัดทำเป็นโครงการกิจกรรมต่างๆเพื่อส่งเสริมกิจกรรมดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬา ให้นักเรียนได้เข้าร่วมเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมรำกลองยาวและตีกลองยาว - กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอก 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาจัดกิจกรรมฝึกรำกลองยาว โดยมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอน สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุขและส่งเสริมให้มีการแสดงออกทางศิลปะ การวาดภาพ การร้องเพลง การเล่นดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ซึ่งในการคัดเลือกดูจากลักษณะของนักเรียนและตามความสมัครใจและเมื่อชุมชนมีงานทางโรงเรียนจะนำนักเรียนจากกลุ่มกิจกรรมนี้เข้าร่วมกับชุมชน สำหรับกิจกรรมกีฬาโดยธรรมชาติของนักเรียนกับการเล่นกีฬาจะมีความสนใจมากและได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนภายนอกเข้ามาฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดกิจกรรมชุมนุมกีฬาให้นักเรียนได้เล่นกีฬาตามความถนัดและความสนใจ</p>
<p>ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p> <p>1.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น</p>	
<p>ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นระบบและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม</p>	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าประเด็นต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาได้จัดทำแบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติการตามแผนโครงการกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมการเล่าเรื่องจากภาพ - กิจกรรมจับคู่ภาพและสัญลักษณ์ - กิจกรรมการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนดให้ 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยสอนกิจกรรมแบบโครงงาน โดยฝึกพัฒนากระบวนการคิดให้นักเรียนเริ่มทำตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ในการจัดกิจกรรมแบบโครงงานนั้นจะสามารถฝึกกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานของนักเรียนได้เป็นอย่างดี</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน ในระดับชั้น ป.3 และ ป.6

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เช่น การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในวิชาภาษาไทย เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนเล่าเรื่องประกอบภาพ การเขียนและเล่านิทาน 3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีทักษะตามเกณฑ์การแข่งขัน 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยการจัดการเรียนสอนที่สำคัญต้องให้ความสำคัญตั้งแต่พื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่ดีโรงเรียนได้ดำเนินการวางแผน กำหนดนโยบายจัดทำโครงการ 2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่นกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ทุกชั้นเรียนได้รับการสอนซ่อมเสริม 3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในวิชาภาษาไทย เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนเล่าเรื่องประกอบภาพ การเขียนและเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติการจัดทำหนังสือเล่มเล็ก 4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ กิจกรรมภาษาไทยวันละนิด ภาษาอังกฤษวันละหน่อย จัดกิจกรรมนักเรียนรุ่นเยาว์ วาดภาพประกอบเรื่อง เรียงร้อยถ้อยนิทาน ส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันความสามารถทางวิชาการ

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะของครู

2.1 คุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ประเด็นที่ 1 ครูผู้สอนดำเนินการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล

<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูผู้สอนจัดทำรายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นจะดำเนินการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยวิเคราะห์จากพื้นฐานโดยการเยี่ยมบ้าน</p>
---	---

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 2 ครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ	
ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>1. ครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการงานวิทยาศาสตร์ โครงการงานภาษาไทย โครงการงานอาชีพ</p>	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติโดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจากการทำโครงการโดยการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการสังเกต และจัดทำเป็นเล่มรายงานสรุปผลการทำโครงการ</p>
ประเด็นที่ 3 ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>1. ครูผู้สอนจัดทำรายงานโครงการทัศนศึกษา นอกสถานที่</p>	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>1. ครูผู้สอนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ แหล่งชุมชน และการจัดทัศนศึกษา นอกโรงเรียน</p> <p>2. ครูผู้สอนได้ให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการของท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น โครงการอนุรักษ์ชาหม่อนไหม ไม้ย้อมสี และผ้าไหม</p>
ประเด็นที่ 4 ครูผู้สอนบูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มวิชาอื่นและหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อม	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสภาพท้องถิ่น</p>	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนสอนบูรณาการการเรียนรู้กับกลุ่มวิชาอื่นๆและหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อม เช่นสอนตามประเพณีท้องถิ่นสอนตามโครงการในท้องถิ่นเช่นโครงการชาหม่อนไหม</p>
ประเด็นที่ 5 ครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่แก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนและเพิ่มพูนศักยภาพของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนจัดทำเอกสารประกอบการสอนซ่อมเสริม เช่น ใบงานหรือใบกิจกรรมต่างๆ</p>	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <p>ครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่แก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนโดยใช้เวลาในช่วงตอนเย็นและในช่วงเวลาว่างจัดใบงานพิเศษให้กับนักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้ากว่านักเรียนคนอื่นในห้องเรียน และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่สามารถแบบฝึกหัดได้เสร็จเร็วจึงส่งเสริมนักเรียน โดยทำแบบฝึกหัดเพิ่มจากนักเรียนคนอื่น ตามความต้องการของนักเรียน</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะของครู

2.2 คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ประเด็นที่ 1 ครูผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี
ต่อนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน อุทิศตนในการพัฒนาตนเอง

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ร้อยต่อไปนี้เป็นครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ครูผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการคิด การวิเคราะห์ การอ่าน การเขียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถและเต็มที่
จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ร้อยต่อไปนี้เป็นครูผู้สอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียน	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมาย ปีละ 1 เรื่อง เป็นวิจัยในชั้นเรียน เช่น การอ่าน การเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

3.1 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร

จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่า ร้อยต่อไปนี้เป็น 1. ผู้บริหารส่งครูเข้ารับการประชุม สัมมนาอบรม กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดปีการศึกษา 2. ผู้บริหารนำคณะครูศึกษาดูงาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ 4. ผู้บริหารกิจกรรมประชุมครู ประจำเดือน เดือนละ 1 ครั้ง	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้มอบภาระงานและหน้าที่การสอนตามประสิทธิภาพของครูซึ่งครูแต่ละคนจะมีจุดเด่นที่ดีที่สุดของตนเองและจัดหาครูให้ครบทุกวิชา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองได้รับการพัฒนาและให้คำแนะนำชี้แนะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ 3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร โรงเรียนได้จัดประชุมพัฒนาครูเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง จัดให้ครูไปอบรมสัมมนาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 20 ชั่วโมง และรายงานผลการพัฒนาตนเอง ให้ครูไปศึกษาดูงานภาคเรียนละ 1 ครั้ง
---	--

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าเรียงดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนตามโครงสร้างนิติบุคคลได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารบุคลากร ฝ่ายงบประมาณ และ ฝ่ายบริหารทั่วไป	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนตามโครงสร้างนิติบุคคล กำหนด 4 งาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารบุคลากร ฝ่ายงบประมาณและ ฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งในจำนวนบุคลากรที่จำกัดจึงในแต่ละตำแหน่งบุคลากรจะอยู่ครบทุกฝ่ายเปลี่ยนสับกันเป็นหัวหน้าฝ่ายงานตามความถนัดของบุคลากร

ประเด็นที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าเรียงดังต่อไปนี้ 1. สถานศึกษาได้จัดทำแบบบันทึกการนิเทศ 2. สถานศึกษาได้จัดทำแบบรายงานผลการปฏิบัติ การตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ ในการนิเทศ จะมีด้วยกัน 2 รูปแบบ เทอม 1 คือการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียน ตามรูปแบบการนิเทศการเตรียมความพร้อมและเทอม 2 คือการนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียน
---	--

ประเด็นที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายและพัฒนาบุคลากร

จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าเรียงดังต่อไปนี้ 1. สถานศึกษาได้จัดให้มีการเยี่ยมบุคลากรในโอกาสต่าง ๆ เช่น จัดเยี่ยมเมื่อบุคลากรเจ็บป่วย 2. สถานศึกษาได้จัดให้มีการให้การช่วยเหลือแก่บุคลากร เช่น สนับสนุนปัจจัยให้บุคลากรในการเดินทางไปอบรมหรือประชุมตามสถานที่ต่างๆ	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ 1. ผู้บริหารจะเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดูแลสวัสดิการให้ครูอยู่อาศัยสะดวกสบายเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารจะร่วมลงมือปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาทุกครั้งเสมอ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีการดูแลเอาใจใส่บุคลากรหากเป็นวันเกิดของท่านใดทางผู้บริหารจะมีการจัดเลี้ยงหรือมอบของขวัญพิเศษให้ 4. ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมต่างๆตามที่หน่วยงานจัด
--	---

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้ สถานศึกษาได้จัดทำแบบรายงาน ผลการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญโดยบริหารตามโครงการหรือแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละโรงเรียนเชื่อมโยงกับเงินรายได้รายหัวของเด็กนักเรียน
ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีแผนการติดตามควบคุมการใช้งบประมาณตรวจสอบและรายงานผลการใช้งบประมาณ	
จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้ สถานศึกษาได้จัดทำแบบรายงาน ผลการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามการใช้งบประมาณและตรวจสอบโดยแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นไปตามโครงการต่างๆที่ถูกต้องและเป็นจริง
ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร	
3.3 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ	
ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ความสามารถด้านใดบ้างในการบริหารงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา	
จากการสังเคราะห์เอกสารพบร่องรอยดังต่อไปนี้ ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมคือแบ่งงานออกตามฝ่ายงานและตามความถนัดของบุคลากร	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ 1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการและกำหนดวิสัยทัศน์ใช้ความเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์จริงโดยอาศัยหลักการประชาธิปไตยและหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นหลักความเป็นจริงบริหารตามแผนนโยบาย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเด็นที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพรรณารายดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารได้รับรางวัลต่างๆเช่น <ul style="list-style-type: none"> -รางวัลครูคุณธรรม -รางวัลครูดีไม่มีอบายมุข ผู้บริหารได้จัดทำสรุปรายงานเอกสารการอบรมต่างๆ 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาตนเอง จากการอบรมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน ตลอดจนการศึกษาความรู้จากเอกสาร และสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆอย่างสม่ำเสมอสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเชื่อมั่นในตนเองและเต็มใจ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี
ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา	
4.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด	
ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพรรณารายดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> จัดทำเอกสารคู่มือคุณภาพและเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดหมวดหมู่เอกสารในการบริหารจัดการศึกษา <ol style="list-style-type: none"> 2.1 จัดทำทะเบียนคุมเอกสาร 2.2 ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้เอกสารควบคุม พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> สถานศึกษาได้จัดดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เป็นระบบ สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สถานศึกษาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาถูกต้องเป็นปัจจุบัน ตรงกับความต้องการ สถานศึกษาจัดกิจกรรมนิเทศภายในเพื่อนิเทศเพื่อน และติดตามประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
<p>3.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา</p> <p>3.2 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษา</p> <p>3.3 พัฒนางานตามแผนโดยนิเทศติดตาม และตรวจสอบผลการดำเนินงาน</p> <p>3.4 ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <p>4. จัดระบบการรายงานผลการประเมินตนเอง และเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำเอกสารรายงานข้อมูลและการรายงานผลการประเมินตนเองของ(SAR)เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 	<p>6. สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปี และนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>ด้านที่ 5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่</p>	
<p>5.1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ</p>	
<p>ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และอื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง</p>	
<p>จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าต่อไปนี</p> <p>สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารสถานที่ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงซ่อมแซมห้องส้วมโรงเรียน - ปรับปรุงซ่อมแซมโรงอาหาร - ปรับปรุงซ่อมแซมห้องสมุด - ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน - กิจกรรมแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบทำความสะอาดโรงเรียนของคณะสี 	<p>จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และอื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง 2. สถานศึกษาจัดสถานที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เหมาะสมทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม จัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำอาคาร เช่น ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ ครอบคลุมสนามที่ปัก สวนหย่อม หรือมุมกิจกรรมต่างๆพร้อมดูแลให้อยู่ในสภาพดี ปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอ 3. สถานศึกษาดำเนินการซ่อมบำรุงและดูแลการรักษาอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้การได้ตลอดเวลา

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

6.1 สถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม

ประเด็นที่ 1 สถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้

ผลการสังเคราะห์เอกสาร	ผลการสัมภาษณ์
จากการสังเคราะห์เอกสารพบว่าเรียงดังต่อไปนี้ 1. สถานศึกษาได้จัดทำแบบสรุปรายงานโครงการกิจกรรมต่างๆ 2. สถานศึกษาจัดการประชุมผู้ปกครอง 3. สถานศึกษาได้เชิญปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นวิทยากรสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. สถานศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณีพื้นบ้าน	จากการสัมภาษณ์พบข้อมูลดังต่อไปนี้ 1. สถานศึกษาได้จัดประชุมผู้ปกครองเทอมละ 1 ครั้งเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายของสถานศึกษา 2. สถานศึกษาได้ใช้ชุมชนรอบๆสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยให้ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรสอนให้กับนักเรียน 3. สถานศึกษาได้จัดนักเรียน และครู เข้าร่วมงานหรือกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นชุมชนตลอดเช่นในชุมชนมีการประเพณีประจำปี ทางสถานศึกษาจะนำนักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น

4.2 ผลการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ผลการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วยภาพรวมและรายด้านดังนี้

1. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวมประกอบด้วย 6 แนวปฏิบัติย่อย ดังนี้

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 5 การบริหารอาคารสถานที่

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพรวม

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย

2.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

2.1.1 สถานศึกษาจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน ซึ่งจัดไว้ในชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆเช่น ได้จัดกิจกรรมคณิตคิดเร็ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้จัดกิจกรรมในรูปแบบการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต โดยให้นักเรียนที่เป็นยุวบรรณารักษ์ รับผิดชอบในการดูแลการยืมการคืนหนังสือในห้องสมุด และให้นักเรียนนำความรู้จากครูไปถ่ายทอดให้นักเรียนรุ่นน้องในโรงเรียน

2.1.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพจิต การศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจะมีครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแนะแนวและชี้แนวทางในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งไม่เน้นที่นักเรียนจะต้องประกอบอาชีพจริงให้สามารถช่วยเหลือผู้ปกครองที่บ้านได้ แต่เน้นส่วนที่เป็นพื้นฐานให้เด็กนักเรียนรักที่จะทำงาน เช่นการแปรรูปอาหาร การเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เพาะเห็ด เกษตรผสมผสานได้จัดให้เป็นกิจกรรมโครงการอาชีพหรือโครงการอาชีพ

2.1.3 สถานศึกษาจัดบริการและสวัสดิการต่างๆเพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียน สถานศึกษาได้จัดการแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนโดยการได้จัดระดมทุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกที่สนใจจะร่วมบริจาคให้กับทางโรงเรียน และการหาเงินจากการลงเว็บไซต์เพื่อขอสนับสนุนจากผู้ที่มีความประสงค์จะร่วมบริจาค หรือจากกลุ่มศิษย์เก่า เพื่อให้การสนับสนุน

2.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทำงานส่วนกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตรสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และเสริมการทำในรูปแบบโครงการคุณธรรมและให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โครงการวิถีพุทธ กิจกรรมคนดีวิถีพุทธ กิจกรรมพุทธบุตร กิจกรรมการสร้างวินัยนักเรียนกิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตรดูแลและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและอาคารสถานที่ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในตอนเช้าและทุกวันศุกร์ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน จัดกิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมสหกรณ์สถาน ศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อมสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อมการจัดการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าโดยเน้นการปฏิบัติสม่ำเสมอเพื่อทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตของนักเรียน เช่น กิจกรรมรำกลองยาว การทอเสื่อ การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำขนมพื้นบ้านการแทงหยวกโดยการมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอนซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านสู่เด็กนักเรียนที่เป็นเด็กรุ่นใหม่

2.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาโดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

2.3.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตใจดีมีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่การดูแลสุขภาพของนักเรียนจะได้รับความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ให้สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ถ้านักเรียนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานจะมีกิจกรรมให้นักเรียนออกกำลังกายและให้คำแนะนำสำหรับนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมส่งเสริมเรื่องการรับประทานอาหาร เช่น การให้ดื่มนมในตอนเช้าทุกเช้าและทุกบ่ายมากกว่านักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ กิจกรรมอนามัย การทดสอบสมรรถภาพนักเรียนทุกคนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ออกกำลังกายทุกวันหน้าเสาธง กิจกรรมบริหารกายสบายใจ และจัดกิจกรรมอาหารกลางวันอ้อมทุกคนอ้อมทุกวัน มีการตรวจสุขภาพวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนักเป็นประจำ

2.3.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาวด้านยาเสพติด โดยให้ครูทุกคนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา นันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์สถานศึกษาจัดกิจกรรมฝึกรำกลองยาว โดยมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอน สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุขและส่งเสริมให้มีการแสดงออกทางศิลปะ การวาดภาพ การร้องเพลง การเล่นดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ซึ่งในการคัดเลือกดูจากลักษณะของนักเรียนและตามความสนใจและเมื่อชุมชนมีงานทางโรงเรียนจะนำนักเรียนจากกลุ่มกิจกรรมนี้เข้าร่วมกับชุมชนสำหรับกิจกรรมกีฬาโดยธรรมชาติของนักเรียนกับการเล่นกีฬาก็จะมีความสนใจมากและได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนภายนอกเข้ามาฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดกิจกรรมชุมนุมกีฬาให้นักเรียนได้เล่นกีฬาตามความถนัดและความสนใจ

2.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

สถานศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนแบบโครงงาน เพื่อฝึกพัฒนากระบวนการคิดให้นักเรียนเริ่มทำตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในการจัดกิจกรรมแบบโครงงานนั้นจะสามารถฝึกกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานของนักเรียนได้เป็นอย่างดีและได้จัดทำแบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติการตามแผนโครงการกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมการเล่าเรื่องจากภาพ กิจกรรมจับคู่ภาพและสัญลักษณ์ กิจกรรมการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนดให้

2.5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน ในระดับชั้น ป.3 และ ป.6 โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญตั้งแต่พื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่ดีโรงเรียนได้ดำเนินการวางแผน กำหนดนโยบายจัดทำโครงการการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนทุกชั้นเรียนได้รับการสอนซ่อมเสริม ส่งเสริมทักษะทางการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในวิชาภาษาไทย เช่น การเขียนเรียงความการเขียนเล่าเรื่องประกอบภาพ การเขียนและเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ

การจัดทำหนังสือเล่มเล็ก ภาษาอังกฤษวันละหน่อย จัดกิจกรรมนักเรียนรุ่นเยาว์ วาดภาพประกอบ เรื่อง เรียงร้อยถ้อยนิทาน ส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันความสามารถทางวิชาการ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 5 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย

3.1. ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

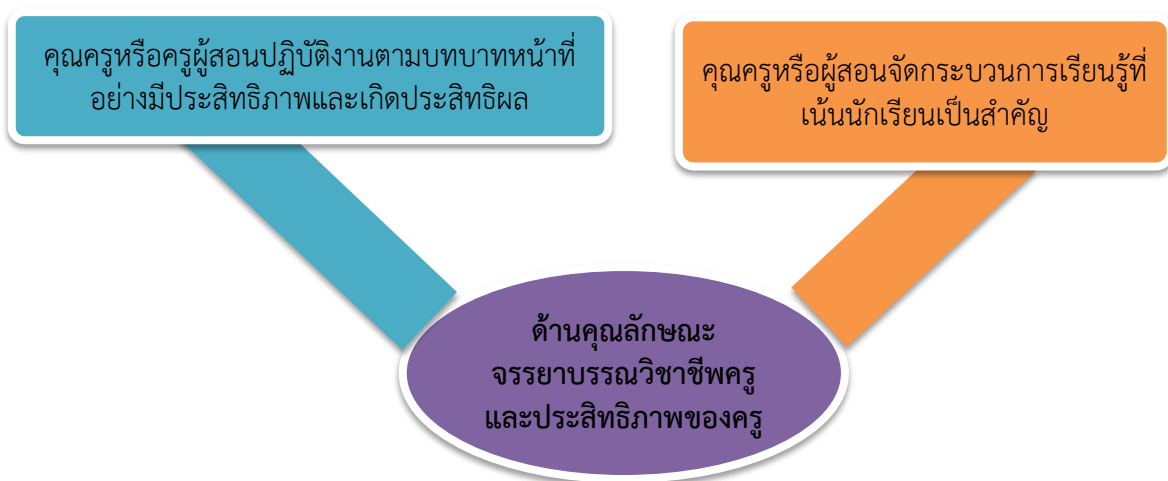
ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นจะดำเนินการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยวิเคราะห์จากพื้นฐานการเยี่ยมบ้าน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจากการทำโครงการเป็นกระบวนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการสังเกต และใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งชุมชน และ การจัดทัศนศึกษาออกโรงเรียน ในการจัดการเรียนครูผู้สอนจัดให้นักเรียนเรียนรู้บูรณา

การแก้ปัญหาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อมเพื่อเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่นโครงการอนุรักษ์ชาหม่อนไหม ไม้ย้อมสี และผ้าไหม ประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้ครูผู้สอนทราบถึงคุณภาพของนักเรียนหากนักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนโดยใช้เวลาในช่วงตอนเย็นและในช่วงเวลาว่างจัดใบงานพิเศษให้กับนักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้ากว่านักเรียนคนอื่นในห้องเรียนและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่สามารถแบบฝึกหัดได้เสร็จเร็วจึงส่งเสริมนักเรียน โดยทำแบบฝึกหัดเพิ่มจากนักเรียนคนอื่น ตามความต้องการของนักเรียน

3.2 ครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

ครูผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการคิด การวิเคราะห์ การอ่านการเขียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถและเต็มที่โดยการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายปีละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นวิจัยในชั้นเรียน เช่น การอ่าน การเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านคุณลักษณะ จรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย 2 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครู และประสิทธิภาพของครู

4. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย

4.1 การบริหารจัดการบุคลากร โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

4.1.1 จัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ตามโครงสร้างนิติบุคคล กำหนด 4 งาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารบุคลากร ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งในจำนวนบุคลากรที่จำกัดจึงในแต่ละตำแหน่งบุคลากรจะอยู่ครบทุกฝ่ายเปลี่ยนสับกันเป็นหัวหน้าฝ่ายงานตามความถนัดของบุคลากรและหน้าที่การสอนตามประสิทธิภาพของครูตามจุดเด่นที่ดีที่สุดของคุณครูและจัดหาครูให้ครบทุกวิชา

4.1.2 มีการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองได้รับการพัฒนาและให้คำแนะนำชี้แนะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ จะมีด้วยกัน 2 รูปแบบ เทอม 1 คือ การนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียน ตามรูปแบบการนิเทศการเตรียมความพร้อม เทอม 2 คือ การนิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียนในแต่ละเดือนจะจัดประชุมครูอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4.1.3 จัดโครงการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงาน สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมต่างๆ ตามที่หน่วยงานจัด ดูแลเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดูแลสวัสดิการให้ครูอยู่อาศัยสะดวกสบายเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

4.2 การจัดการบริหารงานงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนโดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

โดยบริหารตามโครงการหรือแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละโรงเรียนเชื่อมโยงกับเงินรายได้รายหัวของเด็กนักเรียนโดยได้จัดทำเป็นโครงการโดยมีระบบติดตามการใช้งบประมาณ และตรวจสอบโดยแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นไปตามโครงการต่างๆ ที่ถูกต้องและเป็นจริง

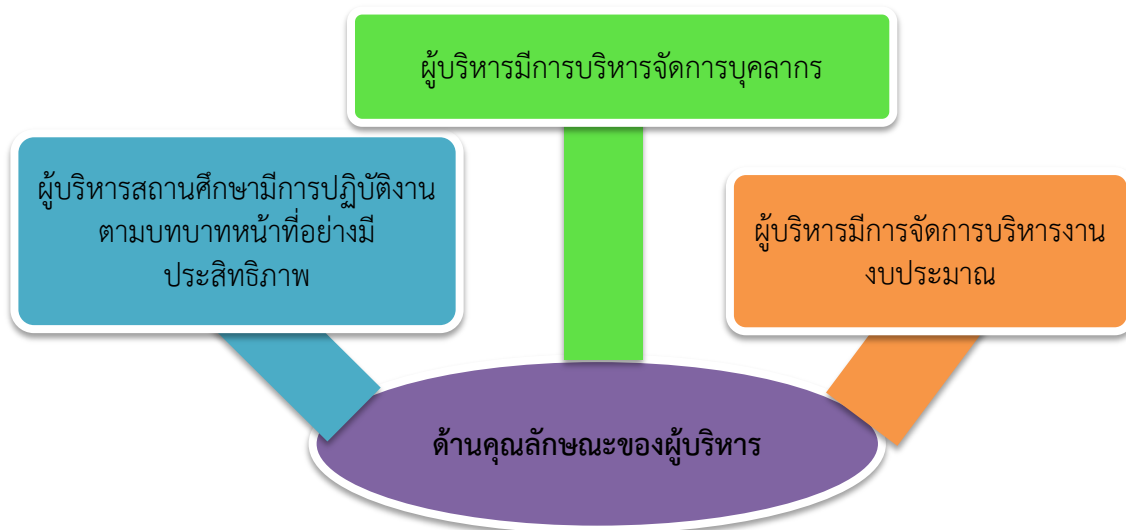
4.3. การบริหารงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

ในการบริหารงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การบริหารงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษาดังนี้

4.3.1 การบริหารงานวิชาการผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์และดำเนินการตามนโยบายการศึกษาความรู้จากการอบรมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และจากเอกสารสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอเช่นกันและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี

4.3.2 การบริหารสถานศึกษาใช้ความเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์จริงโดยอาศัยหลักการประชาธิปไตยและหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและประพฤติดีปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการพัฒนาตนเอง สามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเชื่อมั่นในตนเองและเต็มใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต2 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

5. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย

5.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนการดังนี้

1. จัดทำเอกสารคู่มือคุณภาพและเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. จัดหมวดหมู่เอกสารในการบริหารจัดการศึกษา

- 2.1 จัดทำทะเบียนคุมเอกสาร
- 2.2 ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้เอกสารควบคุม
3. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.2 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษา
 - 3.3 พัฒนางานตามแผนโดยนิเทศติดตาม และตรวจสอบผลการดำเนินงาน
 - 3.4 ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. จัดระบบการรายงานผลการประเมินตนเอง และเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำเอกสารรายงานข้อมูลและการรายงานผลการประเมินตนเองของ (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษาประกอบด้วย 5 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

6. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย

1. สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

สถานศึกษาดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และอื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง จัดสถานที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เหมาะสมทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม จัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำวันประจำอาคาร เช่น ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ รอบบริเวณสนามที่พักรถ สวนหย่อม หรือมุมกิจกรรมต่างๆพร้อมดูแลให้อยู่ในสภาพดี ปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอ และดำเนินการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ มีระบบสาธารณสุขปลอดภัย เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ปลอดภัย มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้การได้ตลอดเวลา

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 4 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการบริหารอาคารสถานที่

7. แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย

7.1 สถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

7.1.1 สถานศึกษาได้จัดประชุมผู้ปกครองเทอมละ 1 ครั้งเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายของสถานศึกษา

7.1.2 สถานศึกษาได้ใช้ชุมชนรอบๆสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรสอนให้กับนักเรียน

7.1.3 สถานศึกษาได้จัดนักเรียน และครู เข้าร่วมงานหรือกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นชุมชนตลอด เช่น ในชุมชนมีการประเพณีประจำปี ทางสถานศึกษาจะนำนักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย 3 แนวปฏิบัติย่อย ดังภาพที่ 4.7

ภาพที่ 4.7 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและนำเสนอข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

5.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

5.1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมาก และมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุม ในระดับดีมาก แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โรงเรียนในประเทศไทยที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 ที่มีผลการประกันคุณภาพภายใน ในระดับดีมากและผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุม ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน 25 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 โรงเรียน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1. แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง และ 2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คือ ประเด็นคำถามปลายเปิด สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ สรุปข้อมูล และส่งผลการวิเคราะห์กลับไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP)

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม และ โรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีมากในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการศึกษาเอกสารนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลควบคู่กันไป โดยมีการตรวจสอบและตีความข้อมูลตลอดเวลาขณะที่ปฏิบัติการภาคสนามมีการจดทำบันทึกภาคสนามไว้อย่างละเอียดและเป็นระบบพร้อมทั้งได้มีการทำดัชนี (Index) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้กำหนดไว้เพื่อตอบปัญหาการวิจัย สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้นั้นผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปมีรายละเอียดดังนี้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่จำแนกตามประเด็นของกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปเบื้องต้นจากข้อมูลที่เป็นเอกสารของโรงเรียนที่ให้ข้อมูลหลัก การวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) ใช้การจำแนกประเภทข้อมูลเป็นชนิดๆ ทั้งโดยใช้แนวคิดทฤษฎีและไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) โดยการนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบปรากฏการณ์ที่ได้จากการหาความสัมพันธ์ความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของข้อมูลนำมาเปรียบเทียบข้อมูลโดยทำเป็นตารางหาความสัมพันธ์ของข้อมูลต่างๆ เป็นต้น การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการตีความสร้างข้อสรุปจากรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นถ้าข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) หลังจากผู้วิจัยลงเก็บข้อมูลแล้วและมีข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนเพียงพอต่อการตอบคำถามของการวิจัยผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่จำแนกตามประเด็นของกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อสร้างเป็นข้อสรุปและการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารของสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มมาเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของข้อมูลและการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบเพื่อสร้างข้อสรุปแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 จากนั้น

ผู้วิจัยนำสรุปมาสร้างแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ต่อไป

5.1.6 ผลการวิจัย

1. ผลการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใสมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี-นาฏศิลป์และกีฬา สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วยคุณครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และ คุณครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

1.3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

1.4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษาจัดการศึกษาตามแนวระบบประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำรายงานประจำปีและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติไปตามแผน

1.5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วยอาคารเรียนห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่นและอาคารอเนกประสงค์ ซึ่งในแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์กัน

1.6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย ใช้ชุมชนรอบๆเป็นแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากร จัดครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตลอด จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองทราบนโยบายสถานศึกษา

2. ผลการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วยสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใสมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี-นาฏศิลป์และกีฬา สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.2 ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย คุณครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และคุณครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.3 ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

2.4 ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา จัดการศึกษาตามแนวระบบประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีจัดทำรายงานประจำปีและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติไปตามแผน

2.5 ด้านที่ 5 การบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย อาคารเรียนห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่นและอาคารอเนกประสงค์ ซึ่งในแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์กับ

2.6 ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย ใช้ชุมชนรอบๆเป็นแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรจัดครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตลอด จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองทราบนโยบายสถานศึกษา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวมประกอบด้วย 6 แนวปฏิบัติย่อย ดังนี้

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 5 การบริหารอาคารสถานที่

แนวปฏิบัติย่อย ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

โดยแต่ละด้านผู้วิจัยขออภิปรายผลดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน มุ่งเน้นการอ่านออกและเขียนได้ จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพจิตการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาจัดบริการและสวัสดิการต่างๆตามที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตรสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักร่างกายสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน จัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาว ให้ความรู้เท่าทันยาเสพติด จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา

นันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์ โดยมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาให้ความรู้ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น โดยฝึกพัฒนากระบวนการคิดให้นักเรียนเริ่มทำตั้งแต่จัดกิจกรรมส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการเรียนรู้อย่างหลากหลายของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกระดับชั้นเรียนโดยจะเน้นเป็นพิเศษในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับของ คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กรมวิชาการ (2544: 1-12) ระบุว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่ม สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือการพัฒนาองค์รวมความเป็นมนุษย์ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรมมีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ พลุกผิงและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553:5) ซึ่งระบุว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาตนเอง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหาความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะและช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน โดยผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีระบบอีกทั้งยังกำหนดมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 3 (พ.ศ. 2554-2558) มาตรฐานที่ 12 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 13 ให้สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมาตรฐาน 14 ให้สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างชุมชนในการพัฒนาการศึกษาดังนั้นการพัฒนาการศึกษาในระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงเป็นที่สามารถดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลผลิตและด้านกระบวนการและสอดคล้องกับ

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดำเนินการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยวิเคราะห์จากพื้นฐานการเยี่ยมบ้าน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจากการทำโครงการเป็นกระบวนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการสังเกต และใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งชุมชน ในการจัดการเรียนครูผู้สอนจัดให้นักเรียนเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อมเพื่อเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญและต้องมีจิตสำนึกความเป็นครูอยู่เสมอเพื่อให้กระบวนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการคิด การวิเคราะห์ การอ่านการเขียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถและเต็มที่โดยการท้าวิจัยและสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือที่เรียกกันว่าการทำ PLC เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นวิจัย

ในชั้นเรียนและเป็นการแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ทั้งภาพรวมและได้ทั้งรายบุคคล เช่น การอ่าน การเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหา เล็กขา (2541:43-44) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่ดี คือ 1. มีความรู้ในวิชาชีพครูและวิชาทั่วไป สามารถถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียนเข้าใจ ซึ่งนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 2. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป 3. มีอุดมการณ์แห่งวิชาชีพครู รักและศรัทธาในอาชีพครู มีความประพฤติและการปฏิบัติตนที่ดี มีความมั่นคงในอารมณ์ เคารพในเหตุผล 4. มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง พัฒนาผู้เรียนและการพัฒนางานในความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม และ 5. มีคุณธรรมและจรรยาบรรณของความเป็นครูและสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2548:41) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะเหมาะสมมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการให้การศึกษาบรมศิษย์ในทุกๆด้าน มีความประพฤติดีบุคลิกภาพดี มีวิถุญาณของความเป็นครู ดูแลเอาใจใส่ในความทุกข์สุขของศิษย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู รักใคร่ห่วงใยและปรารถนาดีต่อศิษย์ เป็นแบบอย่างและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของศิษย์ได้ และสอดคล้องกับ จิตติมา วรณศรี (2552:บทนำ) ที่ระบุว่าครูคุณภาพจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูและหน่วยงานกำกับดูแลคุณภาพครู ซึ่งได้กำหนดสมรรถนะของครูที่จะส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาได้ สมรรถนะของบุคคลเป็นคุณลักษณะที่สะท้อนความรู้ ทักษะทัศนคติ ความเชื่อและอุปนิสัยของบุคคล ซึ่งจะส่งเสริมให้บุคคลและองค์กรบรรลุเป้าหมายได้สมรรถนะของครูอันแสดงถึงความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ซึ่งจะช่วยเอื้อต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถสร้างผลงานตามตำแหน่งหน้าที่และส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติของคุณครูจะช่วยพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียนนั้นคุณครูต้องมีคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครูที่ตรงตามที่ระเบียบกำหนดจึงจะทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร การบริหารจัดการบุคลากรจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนตามโครงสร้าง 4 งาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารบุคลากร ฝ่ายงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป มีการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองได้รับการพัฒนาและให้คำแนะนำชี้แนะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ จัดโครงการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงาน สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมต่างๆตามที่หน่วยงานจัด ดูแลเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน บริหารงานงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้ตามโครงการหรือแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละโรงเรียนเชื่อมโยงกับเงินรายได้รายหัวของเด็กนักเรียนโดยได้จัดทำเป็นโครงการ โดยมีระบบติดตามการใช้งบประมาณและตรวจสอบโดยแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นไปตามโครงการต่างๆที่ถูกต้องและเป็นจริง บริหารงานวิชาการผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์และดำเนินการตามนโยบาย การศึกษาความรู้จากการอบรมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และจากเอกสารสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี และบริหารสถานศึกษาใช้ความเป็นภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์จริงโดยอาศัยหลักการประชาธิปไตยและหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมแต่ต้องมีธรรมาภิบาลและประพฤติ

ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการพัฒนาตนเอง สามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเชื่อมั่นในตนเองและเต็มใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2552:40) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1. คุณลักษณะทางวิชาชีพมีความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติงานทางการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษา มีการวางแผนการทำงาน มีความริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และรู้จักแสวงหาความรู้ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม 2. คุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดีมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจเปิดกว้างพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความสามารถในการสื่อสาร กล้าในการพูดและการปฏิบัติ มีความตื่นตัวอยู่เสมอเป็นนักพัฒนาและบริการสังคม มีสุขภาพดี มีความรักในสถาบันของชาติ และอนุรักษ์ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและยุค (Yulk 1998:145-154) ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. ด้านบุคลิกภาพ เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างอารมณ์กับการแสดงออก บุคลิกภาพที่ดีจะมีผลดีกับการสร้างผลงานในสังคมบุคลิกภาพ 2. ด้านการจูงใจ เป็นการสร้างแรงผลักดันภายในของบุคคลให้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการ หลักการพื้นฐานคือ ต้องให้ตรงประเด็น ต้องทำอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง บทบาทพื้นฐานของการจูงใจก็คือการอธิบายชี้แจงให้คนอื่นได้รู้จักเลือกวิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ 3. ด้านทักษะ องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่งคือทักษะและประสบการณ์ จะทำให้งานของผู้นำประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากบุคคลอื่นและสอดคล้องกับ พิษณุภา ชันทอง (2554, หน้า 37) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการมอบหมายจาก ผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่และทำหน้าที่บริหารทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้น จะต้องเข้าใจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสามารถกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการ ของสถานศึกษาและชุมชน บังเกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องรู้จักศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักของสถานศึกษาและสอดคล้องกับจากรุณี ดวงแก้ว (2553:26) ซึ่งระบุว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน เป็นนักประสานงานที่ดีบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและครองตนดี มีความโปร่งใส จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้อื่น ดังนั้นแนวทางข้างต้นผู้บริหารได้ปฏิบัติตนตามคุณลักษณะของผู้บริหารนั้นก็จะสามารถนำพาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจัดระบบการรายงานผลการประเมินตนเอง และเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำเอกสารรายงานข้อมูลและการรายงานผลการประเมินตนเองของ(SAR)เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช และคณะ (2551: บทความ) ได้ระบุถึงโรงเรียนสมบูรณ์แบบต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหาร โรงเรียน มีปัจจัยหลักความสำเร็จ 2 ปัจจัย คือ มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน ครบวงจร ปฏิบัติได้และมีความพร้อมรับการประเมินภายนอก โดยมีดัชนีชี้วัด 3 ดัชนี ได้แก่ มีระบบและมีแผน งานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการดำเนินการตามระบบและแผนงาน ตลอดจนมีการประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานและสอดคล้องกับสุพัตรา เทศเสนาะ(2551) ที่พบว่าการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางการดำเนินงานคือ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาดำเนินงานแผนพัฒนาสถานศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับ Hoy and Ferguson (1985 : 37 อ้างใน ยุกตพันธ์ หวานฉ่ำ (2555 : 37)) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ 1. ความใฝ่รู้ รักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน 2. ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3. ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีของครู 4. ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งภายในและภายนอก ดังนั้นแนวทางในการทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน และสามารถประเมินผลและตรวจสอบได้จึงจะทำให้สถานศึกษานั้นมีการพัฒนาตลอด

ด้านที่ 5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีการดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และอื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง จัดสถานที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เหมาะสมทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม จัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำอาคาร เช่น ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ รอบบริเวณสนามที่พัก สวนหย่อม หรือมุมกิจกรรมต่างๆพร้อมดูแลให้อยู่ในสภาพดี ปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอ และดำเนินการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้การได้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 8-9) ซึ่งระบุว่า สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายใน 18 มาตรฐาน ซึ่งในมาตรฐานที่ 16 กำหนดไว้ว่า สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ระบุตัวบ่งชี้ไว้ทั้งหมด 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารที่เหมาะสม 2. มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน 3. มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4. มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สี

เขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี 5. มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาที่มีคุณภาพจึงจัดและปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการและสอดคล้องกับสุรพงษ์ หิมะนันท์ (2550: บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง แนวทางในการบริหารงานอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ไว้ว่าการบริหารงาน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน อาศัยแนวคิด ดังนี้

1. การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญในฐานะที่ให้ความสะดวกและส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและใช้เวลาในการบริหารงานด้านนี้อย่างเหมาะสม

2. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการจัดสร้าง การใช้การบำรุงรักษา การควบคุมดูแล และการประเมินผลการดำเนินงาน

3. ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการในการดำเนินงานอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ดังนั้นการทราบบทบาทหน้าที่และปฏิบัติได้ครบถ้วน จะทำให้งานอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารงานตามขั้นตอนของกระบวนการบริหารจะทำให้การดำเนินงานอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ในการดำเนินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดหลายประการมาประกอบการพิจารณา เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญมี 3 ประการ คือ 1. การบริหารงานอาคารสถานที่ 2. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 3. การป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน

ดังนั้นแนวปฏิบัติในด้านอาคารสถานที่ต้องมีความพร้อมเพราะอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาจะเป็นสิ่งเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการทางด้านเรียนรู้ของนักเรียนและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา หากบุคคลเหล่านั้นมีบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีก็ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีด้วย

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้ซึ่งสถิต เชาวดี (2551 : 89) การบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนจำเป็น จะต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือชุมชน โดยภารกิจจะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้น บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีเพื่อนร่วมงานอีกหลายคน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คนในชุมชน ที่มีส่วนร่วมทำให้งาน ประสบผลสำเร็จ ผู้ช่วยงาน และกรรมการในแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันทางสติปัญญา ความสามารถความรู้ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการจะนำเอา เทคนิควิธี และกระบวนการการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยความเชื่อที่ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้นและและสอดคล้องกับผลวิจัยของภักพล อนุรักษ์เลขา (2558:104)คือ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบหลักด้านปัจจัยนำเข้าของการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนที่เป็นเช่นนี้เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้ชุมชน ผู้ปกครองและองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นด้านที่สำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์และมาตรฐาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในทุกระดับชั้นเรียน

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญและต้องมีจิตสำนึกความเป็นครูอยู่เสมอ

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ควรมีการบริหารจัดการบุคลากรจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน บริหารงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีระบบติดตามและตรวจสอบได้ กำหนดวิสัยทัศน์และดำเนินการตามนโยบาย และบริหารสถานศึกษาใช้ความเป็นภาวะผู้นำและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวง ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านที่ 5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง ดูแลรักษาอย่างเหมาะสม มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้การได้ตลอดเวลา

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถานศึกษาควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยสามารถนำไปต่อยอดในการทำวิจัยเรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2
2. จากผลการวิจัยในด้านต่างๆสามารถนำไปต่อยอดในการทำวิจัยเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน เช่น แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2526). **คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กันดิศ ชลสินธุ์. (2545). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นครู ของครูกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- เก็จกนก เอื้อวงศ์.(2546). การวิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกียรติศักดิ์ วงศ์รักไทย. 2548 . การนำนโยบายโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ไปปฏิบัติ, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2552) “การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ในประมวลสาระชุดวิชา สารสนเทศและการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 13 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สร้างสายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียน.(ออนไลน์) 2548 (อ้างเมื่อ 30 มกราคม 2550). จาก www.elib-online.com
- จิตรวดี โพธิ์ศรี. (2548) . คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาาระห์ 33 จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทพสตรี.
- จิตติมา วรณศรี. (2552). คุณภาพการศึกษากับสมรรถนะของครูที่พึงประสงค์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่32. ฉบับที่ 1. หน้า1
- จุฑารัตน์ คชรรัตน์. (2549). มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กตามความคาดหวัง ของบุคคลในชุมชน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิดา วิสะมิตนันท์.(2550). การวิจัยและพัฒนาการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบ DOS-SME. สงขลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สงขลา เขต 1.
- ชไมพร ตุ่มพงษ์.(2544). ความคิดเห็นของครูอาจารย์เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษาต่อการจัด สภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหนองคาย.หนองคาย:วิทยาลัยอาชีวศึกษา หนองคาย.
- ทัศนียา รัตนเศรษฐ. (2543). การพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของวิทยาลัยอาชีวศึกษา นครราชสีมา.กรุงเทพมหานคร:กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธนิต ทองอาจ. (2553) . ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ธีระพร อายุวัฒน์. (2552). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
 นที แก้วสีขาว. (2547) .ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาชลบุรี เขต 2 ต่อการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล
- นภัสกร รุ่งสว่าง, 2552. การปฏิบัติที่เป็นเลิศของบริษัท อีสเทิร์น ซีบอร์ด เอนรอน เทนทอล
 คอมเพล็กซ์ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ
 มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (203.157.7.36/datafile/filenews/
 1261032814_BestPractice01.pdf)
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2548). มุขบริหารสู่การเป็นผู้นำ. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหาร การศึกษา.
 ประไพ สิทธิเลิศ. (2542). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
 ประยูร ศรีประสาธน์และคณะ. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของไทย.
 ในรายงานการวิจัยทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน 2537-2539 .นนทบุรี:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปัญญา เล็กขำ. (2541). วิธีพัฒนาบุคลากรที่ส่งผลต่อการปรับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐาน
 วิชาชีพครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา
 แห่งชาติ เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นนทบุรี: บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.ถ่ายเอกสาร
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2. (2558).แผนปฏิบัติการประจำปี
 พ.ศ.2558 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2.(2560)แผนปฏิบัติการประจำปี
 พ.ศ.2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2
- พยนต์ อุบลบาล, 2551. แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพ
 ด้านการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม บ.ไฮเทค แอพ พาเรล จำกัด.
 Available at: <http://department.utcc.ac.th/November> 2008
- พิมพ์วรรณ สุริโย. (2552). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล
 กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ.(2541). คู่มือพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
 สงขลา : สำนักงานคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มศว
 ปีการศึกษา 2553, จาก http://qa.swu.ac.th/Portals/50/files/คู่มือ/PDF_คู่มือ
 สันับสนุน วิชาการ% 202553.pdf
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ.(2555).การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 .วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ยุพา เพ็ชรฤทธิ์. (2544). คุณลักษณะของครูที่ดี. สารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 34 : 5.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 2. [ออนไลน์].
 ค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2556 จาก
www.scbfoundation.com/projects/wcms/userfiles/files/./21_century.pdf

- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริพร ธนะสมบุญณี. (2552).การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. การศึกษาอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)
ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.(2554).กรณีศึกษา BEST PRACTICE ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ:
เรดเฟอร์นเจอร์เอช
- สมเดช สีแสง. รายงานการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพโรงเรียน
ขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เล่ม4.นครสวรรค์:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, (2542) .เอกสารทางวิชาการการพัฒนาระบบการเรียนการสอนเอกสาร
ลำดับที่ 33. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2544). กิจกรรพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย.(2552). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา.กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544).ครูของครูกับครูอาชีพ. วารสารข้าราชการครู.21(2) : 12.
- สาโรช เลี่ยมสกุล .(2547). คุณลักษณะของครูพลศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษของ
ผู้บริหารและครูพลศึกษา โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก.ปริญญาโท กศ.ม.
(พลศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554). การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็ก
เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2552). หลักเกณฑ์และวิธีการ
ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะ.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.(2555).การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความสำเร็จของสถานศึกษา
ที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน,[ออนไลน์]เข้าถึงได้จาก
<http://bet.obec.gog.th/RSBE>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา .(องค์การมหาชน) (2553).
ประกันคุณภาพการศึกษา.กรุงเทพฯ.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา.(2554).สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.แนวทางการพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ
หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย,
- สุดา ด้วงเทพ. (2547). การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานของครูอาชีพศึกษา.
วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (หลักสูตรและการสอนอาชีพศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
ถ่ายเอกสาร.

- สุธารี เปาวิมาน. (2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจตามทัศนะของผู้บริหารสถานประกอบการ ในจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุรพงษ์ หิมะนันท์.(2550). แนวทางในการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท การศึกษา: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537).หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารการศึกษา. ในประมวลสาระวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหาร. นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนีย์ เลวลีย์. (2545). หน่วยที่12 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษานอกระบบ. ในประมวลสาระชุดวิชาการวางแผนการกำกับดูแลและประเมินการศึกษานอกระบบ. นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชญา เนื่องจำนงค์. (2546). การพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อำรุง จันทวานิช และคณะ (2551) . โรงเรียนสมบูรณ์ แบบ. (เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2561) เข้าถึงจาก http://www.moe.go.th/moe/th/cms_group/detail.php?NewsID=140&Key=ac_a_article.
- Dessler,Gray.(1986). Organization theory : Integrating structure and behavior. Englewood Chiffs. New Jersey :Prentice-hall.
- Hoy,Wayne K. & Furguson,Judith (1985). Theoretical framework and exploration. Texas: Business Publication.
- Hutchins,GB.(1991). Introduction to Quality Control, and Management. Singapore : Macmilan Publishing Company.
- Yukl, G.A. (2001). ภาวะผู้นำในองค์กร (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0524.04/ 3546

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

26 กันยายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมพิบูลทอง

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ัญญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์และในขั้นตอนวิธีดำเนินการ วิจัยโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาเห็นว่า ดร.ดาวประกาย ระโส เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญ ดร.ดาวประกาย ระโส เข้าร่วมการสนทนากลุ่มใน ฐานะผู้ดำเนินรายการในวันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม 2560 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมศรีน้อย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ดังกล่าวด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Srnr atnr

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-989-6364

ที่ ศร 0524.04/ 3546

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

26 กันยายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ฉัญญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์และในขั้นตอนวิธีดำเนินการ วิจัยโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในวันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม 2560 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมศรีน้อย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ดังกล่าวด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Srnr Atm

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-989-6364

ที่ ศธ 0524.04/ 3546

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

26 กันยายน 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ธีญญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ขอใช้ห้องประชุมศรีน้อย อาคารวิทยาคารชั้น 3 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2” ในวันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม 2560 เวลา 09.00-16.00 น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr ohw

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-989-6364

ที่ ศธ 0524.04/3546

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

26 กันยายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการร่วมสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ชาญญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์และในขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาเห็นควรเชิญคุณครู 1 ท่านและกรรมการสถานศึกษา 1 ท่าน เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว เข้าร่วมการสนทนากลุ่มในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ในวันจันทร์ที่ 9 ตุลาคม 2560 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมศรีน้อย วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ดังกล่าวด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

Smr Otm

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 081-989-6364

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 0435

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

✓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแก

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวศิริวรรณ ธีญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต ๒” โดยมี ดร.อำภพรณ
ตันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริวรรณ ธีญากรณ์
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน
ตัวแทนชุมชน ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr al

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 0435

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒๕ กุมภาพันธุ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

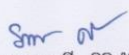
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าระพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวศิริโรวรรณ ธีญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต ๒” โดยมี ดร.อำภาพรรณ
ตันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริโรวรรณ ธีญากรณ์
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน
ตัวแทนชุมชน ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/0435

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

✓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชบูรณ์ศรีทวาราม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต ๒” โดยมี ดร.อำภพรณ
ตันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณนันท เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน
ตัวแทนชุมชน ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sir ar

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 0435

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

☑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแขวงกลั่น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต ๒” โดยมี ดร.อำภาพรรณ
ตันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน
ตัวแทนชุมชน ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sr

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 0435

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

✓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาพัฒนาวิทย์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต ๒” โดยมี ดร.อำภาพรรณ
ตันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.ปริยาภรณ์ ตั้งคุณนันต์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริวรรณ ธัญญาภรณ์
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน
ตัวแทนชุมชน ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1628

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาแก / ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าระพา /
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชฎ์-ศรีธาราม / ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแขวงกลิ่น/
ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาพัฒนา-วิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ธัญญากรณ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต ๒” โดยมี ดร.อำภาพรณ ดันตินาครกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์และ รศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมและได้รับอนุมัติหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวศิริวรรณ ธัญญากรณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์
ภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr atw

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๑-๙๘๙-๖๓๖๔

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1

ใบลงเวลาเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรื่องแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

วันจันทร์ที่ 9 สิงหาคม 2560 เวลา 9.00 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุมศรีน้อย อาคารวิทยบริการ ชั้น 3 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก สมุทรปราการ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลง ลายมือ	เบอร์ ติดต่อ	หมายเหตุ
1.	นางสาวณัฏษ์ภัส เมฆะกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียน เทวะคลองตรง			
2.	นายเจริญ วีทศโนย	ผู้อำนวยการโรงเรียน คลองพระยานาคราช			
3.	นางสาวสุกัญญา มันทาดิลก	ผู้อำนวยการ โรงเรียน วัดกาหลง			
4.	นางบุศรินทร์ แสงใหญ่	ผู้อำนวยการ โรงเรียน วัดสีลิ่ง			
5.	นายสุพันธ์ คงคานาวรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดโคธาราม			
6.	นายชัยวุฒิ พิษญบุตร	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดสร้างไศก			
7.	นายธวัช แก้วอุดม	ผู้อำนวยการโรงเรียน คลองบ้านระกาศ			
8.	นางสาววีรนุช สุทธพันธ์	ผู้อำนวยการโรงเรียน สุเหร่าคลองใหม่			
9.	นางจุฬาลักษณ์ แสนทวี	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดลาดหวาย			
10.	นางมัลลิกา หลงสมบุญ	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดคอลาด			
11.	นางสาวอรากิน สงเมือง	ผู้อำนวยการโรงเรียน เฉลิมมณีฉายวิทยา คาร			
12.	นายยุทธพงษ์ชัย เกตุบาง	ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดสว่างอารมณ์			

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

(ขอบเขตเนื้อหา) รายการที่สังเคราะห์	เอกสาร/วิธีการ/ร่องรอยเอกสารหลักฐาน
2.2 คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล	
- ครูผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
- ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนอย่างไร
- ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร
- ครูผู้สอนมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน อุทิศตนในการพัฒนาตนเองอย่างไร
- ครูผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายอย่างไร

(ขอบเขตเนื้อหา) รายการที่สังเคราะห์	เอกสาร/วิธีการ/ร่องรอยเอกสารหลักฐาน
3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร	
3.1 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร	
- ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากรอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานอย่างสม่ำเสมออย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษาเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายและพัฒนาบุคลากรอย่างไร

(ขอบเขตเนื้อหา) รายการที่สังเคราะห์	เอกสาร/วิธีการ/ร่องรอยเอกสารหลักฐาน
3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ	
- ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารโดยมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียนอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษามีแผนการติดตามควบคุมการใช้งบประมาณอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรวจสอบและรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างไร
- ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดบริการและสวัสดิการต่างๆให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างไร

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Struction interview Form)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

.....
ชื่อ - สกุล ผู้สัมภาษณ์ นางสาวศิริวรรณ วัฒนภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ - นามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย นาง นางสาว).....

1.2 อายุ.....ปี

1.3 เรื่องที่สัมภาษณ์ แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

1.4 การศึกษา ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

1.5 สถานะ ผู้อำนวยการโรงเรียน
 รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ฝ่าย.....
 หัวหน้างาน
 ครูประจำรายวิชา.....
 ตัวแทนนักเรียน
 ตัวแทนชุมชน

1.6 จำนวนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือประสบการณ์ ตามข้อ 1.5 ตั้งแต่ต้นจนปัจจุบัน.....ปี.....เดือน

ตอนที่ 2 โปรดให้รายละเอียดข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

กล่าวนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 ท่านมีความคิดเห็นและมีวิธีการดำเนินการอย่างไร ถึงนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ในแต่ละประเด็นการสัมภาษณ์ ต่อไปนี้

ภาคผนวก ง

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

THE BEST PRACTICE IN THE DEVELOPMENT OF SMALL SCHOOL
UNDER THE SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

1. ที่มาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพราะคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งที่จะชี้นำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คุณภาพการศึกษาจึงเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งของสังคม ซึ่งสังคมไทยและกระทรวงศึกษาธิการกำลังให้ความสำคัญ เป็นอันดับต้นๆ และพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งให้สูงขึ้นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ยึดหลักและกรอบแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554:1-5) พบว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากขาดประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ การศึกษาค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่จากการประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก(นักเรียนต่ำกว่า 120 คน) ที่ผ่านการประเมิน จำนวน 22,866 แห่ง มีจำนวนโรงเรียน 691 แห่ง (ร้อยละ 2) อยู่ในระดับปรับปรุงโรงเรียน 15,528 แห่ง (ร้อยละ 67.91) อยู่ในระดับพอใช้และโรงเรียน 6,847 แห่ง (ร้อยละ 29.94) อยู่ในระดับดีซึ่งระดับปรับปรุงและระดับพอใช้ดังกล่าวถือว่าไม่ผ่านมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบข้อมูลที่สอดคล้องกัน คือ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกช่วงชั้น และในทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้มีมาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การประกัน คุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับต้องจัดให้มีการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยถือว่าการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการที่สถานศึกษาและยังต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สถานศึกษาของตนเองนั้นได้รับยกย่องและเผยแพร่สู่สาธารณชนด้วยการส่งสถานศึกษาเพื่อเข้ารับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทานขนาดเล็ก

1.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และ โรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ประธานนักเรียน ตัวแทนชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโรงเรียนในประเทศไทยที่ได้รับโรงเรียนรางวัลพระราชทานระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 ที่มีผลการประกันคุณภาพภายในในระดับดีมากและผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในระดับดีมาก จำนวน 5 โรงเรียน

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และ โรงเรียนที่ได้รับการประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก มีกระบวนการดังนี้

- 1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เอกสาร
- 1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการถอดบทเรียนจากแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน
 - 1.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.3 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
 - 1.4 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
 - 1.5 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและระสทธิภาพของครู ประกอบด้วย
 - 2.1 คุณครูหรือครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2 คุณครูหรือครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล
3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการบุคลากร
 - 3.2 ผู้บริหารมีการจัดการบริหารงานงบประมาณ
 - 3.3 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 4.1 พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด
5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย
 - 5.1 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ
6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย
 - 6.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตร่องรอย เอกสาร การสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการศึกษาเอกสารนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลควบคู่กันไป โดยมีการตรวจสอบและตีความข้อมูลตลอดเวลาขณะที่ปฏิบัติการภาคสนามมีการจดทำบันทึกภาคสนามไว้อย่างละเอียดและเป็นระบบพร้อมทั้งได้มีการทำดัชนี (Index) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้กำหนดไว้เพื่อตอบปัญหาการวิจัย สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้นั้นผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสร้างแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 นำบทเรียนมาสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 10 โรงเรียน

โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน
กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน/ตัวแทนนักเรียน/ตัวแทนชุมชน จำนวน 30 คน

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดี

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) โดยมีกระบวนการดังนี้

ครั้งที่ 1 สนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน

ครั้งที่ 2 สนทนากลุ่ม (FOCUS GROUP) กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน/ตัวแทนนักเรียน/ตัวแทนชุมชน จำนวน 30 คน

2. สรุปผลการสนทนากลุ่มและนำแนวทางในการนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไปใช้ในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเพื่อตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

2.1 การตรวจสอบแนวปฏิบัติที่ดีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

1. ข้อมูลส่วนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักการแนวคิด ทฤษฎี ในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม และ การประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก

2. ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลจากภาคสนามในขั้นตอนที่ 1 ที่ได้จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 5 โรงเรียน ประกอบด้วยเนื้อหา ประกอบด้วย 6 ด้าน 1. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ด้านคุณลักษณะของครู 3. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร 4. ด้านคุณภาพของสถานศึกษา 5. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ 6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนาม โดยการสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 โรงเรียน มาสร้างเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 โดยผู้วิจัย วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากทั้ง 2 ส่วน แล้วนำมาสร้างเป็นร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

1. เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในการดำเนินงานยกระดับคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อสร้างโอกาสและความเต็มในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ให้แก่ผู้บริหารในเขตพื้นที่

3. ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการนำแนวปฏิบัติที่ดีชุดนี้ไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ต้องคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างของโรงเรียนขนาดเล็กแต่ละแห่ง อีกทั้งการจะยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กได้นั้น ต้องดำเนินการภายใต้ข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยแสดงถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
2. นโยบายของภาครัฐต้องมีความต่อเนื่องไม่เปลี่ยนแปลง
3. การจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรรตามความต้องการและความจำเป็นของพื้นที่
4. การจัดสรรอัตรากำลังครูของโรงเรียนขนาดเล็กยังไม่เพียงพอกับความต้องการ
5. หากกองทุนจัดสรรช่วยเหลือเด็กที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากในการเรียนต่อนักเรียนต้องมีค่าใช้จ่ายในการเรียนสูง

จากที่มาและความสำคัญในการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 เพื่อยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม และ การประเมินประกันคุณภาพภายใน อยู่ในระดับดีมาก ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีการบริหารในลักษณะต่างๆ และผลจากการถอดข้อมูลมาเป็นข้อมูลสำหรับการยกร่างผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งจะประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- ★ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ★ กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใส มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี-นาฏศิลป์และกีฬา
- ★ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
- ★ กิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ★ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะ จรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

- ★ คุณครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
- ★ คุณครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร
- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

- ★ จัดการศึกษาตามแนวระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- ★ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี
- ★ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ★ จัดทำรายงานประจำปีและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ★ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติไปตามแผน

ด้านที่ 5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่

- ★ อาคารเรียนห้องเรียน
- ★ ห้องน้ำ ห้องส้วม
- ★ สนามเด็กเล่นและอาคารอเนกประสงค์
- ★ โครงสร้างอาคารมีความถูกต้องและความปลอดภัยตามนโยบายที่รัฐกำหนด

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

- ★ ชุมชนรอบๆเป็นแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากร
- ★ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตลอด
- ★ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเทอมละ 1 ครั้ง

แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมโดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการถอดบทเรียนของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกร่างนำร่างแนวปฏิบัติที่ดีในภาพรวมของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากการสังเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด หลักการและทฤษฎีการบริหารในลักษณะต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มาใช้กับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งจะประกอบด้วย 6 ด้าน ดังภาพที่ 1 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ภาพที่ 1 แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ด้านที่ 1 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ผลการยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1.1 สถานศึกษาจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจหรือความต้องการของนักเรียน และการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวลโดยจะมุ่งเน้นการอ่านออกและเขียนได้ ซึ่งจัดไว้ในชั่วโมงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆเช่น ได้จัดกิจกรรมคณิตคิดเร็ว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้จัดกิจกรรมในรูปแบบการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต โดยให้นักเรียนที่เป็นยุวบรรณารักษ์ รับผิดชอบในการดูแลการยืมการคืนหนังสือในห้องสมุด และให้นักเรียนนำความรู้จากครูไปถ่ายทอดให้นักเรียนรุ่นน้องในโรงเรียน

1.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนทั้งด้านการให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพจิต การศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจะมีครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มาแนะแนวและชี้แนวทางในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งไม่เน้นที่นักเรียนจะต้องประกอบอาชีพจริงให้สามารถช่วยเหลือผู้ปกครองที่บ้านได้ แต่เน้นส่วนที่เป็นพื้นฐานให้เด็กนักเรียนรักที่จะทำงาน เช่นการแปรรูปอาหาร การเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา เพาะเห็ด เกษตรผสมผสานได้จัดให้เป็นกิจกรรมโครงงานอาชีพหรือโครงการอาชีพ

1.3 สถานศึกษาจัดบริการและสวัสดิการต่างๆตามที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียนในบางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สถานศึกษาได้จัดการแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนโดยการได้จัดระดมทุนการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกที่สนใจจะร่วมบริจาคให้กับทางโรงเรียน และการหาเงินจากการลงเว็บไซต์เพื่อขอสนับสนุนจากผู้ที่มีความประสงค์จะร่วมบริจาค หรือจากกลุ่มศิษย์เก่า เพื่อให้การสนับสนุน

2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ยุวกาชาด ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

โดยสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีมีจิตใจงาม แสดงออกทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกัลยาณมิตรสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และเสริมการทำในรูปแบบโครงงานคุณธรรมและให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โครงการวิถีพุทธ กิจกรรมคนดีวิถีพุทธ กิจกรรมพุทธบุตร กิจกรรมการสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตรดูแลและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนและอาคารสถานที่ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในตอนเช้าและทุกวันศุกร์ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน จัดกิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมสหกรณ์ สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อมสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อมการจัดกิจกรรมให้นักเรียน

ได้เห็นคุณค่าโดยเน้นการปฏิบัติสม่ำเสมอเพื่อทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตของนักเรียน เช่น กิจกรรมรำกลองยาว การทอเสื่อ การทำปุ๋ยชีวภาพ การทำขนมพื้นบ้านการแทงหยวกโดยการมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอนซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านสู่นักเรียนที่เป็นเด็กรุ่นใหม่

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

3.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตใจดี มีน้ำหนักส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่การดูแลสุขภาพของนักเรียนจะได้รับความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ให้สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานแก่นักเรียนที่มีน้ำหนักเกินมาตรฐานจะมีกิจกรรมให้นักเรียนออกกำลังกายและให้คำแนะนำสำหรับนักเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมส่งเสริมเรื่องการรับประทานอาหาร เช่น การให้ดื่มนมในตอนเช้าทุกเช้าและทุกบ่ายมากกว่านักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ กิจกรรมอนามัย การทดสอบสมรรถภาพนักเรียนทุกคนภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่งเสริมให้นักเรียนได้ออกกำลังกายทุกวันหน้าเสาธง กิจกรรมบริหารกายสบายใจ และจัดกิจกรรมอาหารกลางวันอิมทุกคนอิมทุกวัน มีการตรวจสุขภาพวัดส่วนสูงและชั่งน้ำหนักเป็นประจำ

3.2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมโรงเรียนสีขาว ให้ความรู้เท่าทันยาเสพติด โดยให้ครูทุกคนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์และกีฬา นันทนาการด้วยความเต็มใจและสร้างสรรค์ สถานศึกษาจัดกิจกรรมฝึกรำกลองยาว โดยมีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยสอน สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้นักเรียน เรียนอย่างมีความสุขและส่งเสริมให้มีการแสดงออกทางศิลปะ การวาดภาพ การร้องเพลง การเล่นดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ซึ่งในการคัดเลือกดูจากลักษณะของนักเรียนและตามความสมัครใจและเมื่อชุมชนมีงานทางโรงเรียนจะนำนักเรียนจากกลุ่มกิจกรรมนี้เข้าร่วมกับชุมชนสำหรับกิจกรรมกีฬาโดยธรรมชาติของนักเรียนกับการเล่นกีฬาจะมีความสนใจมากและได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนภายนอกเข้ามาฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดกิจกรรมชุมนุมกีฬาให้นักเรียนได้เล่นกีฬาตามความถนัดและความสนใจ

4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น

สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยสอนกิจกรรมแบบโครงงาน โดยฝึกพัฒนากระบวนการคิดให้นักเรียนเริ่มทำตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ในการจัดกิจกรรมแบบโครงงานนั้นจะสามารถฝึกกระบวนการคิดและกระบวนการทำงานของนักเรียนได้เป็นอย่างดีและได้จัดทำแบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติการตามแผนโครงการกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา เช่น กิจกรรมการเล่าเรื่องจากภาพ กิจกรรมจับคู่ภาพและสัญลักษณ์ กิจกรรมการแก้ปัญหาจากเรื่องที่กำหนดให้

5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียน ในทุกระดับชั้นเรียนโดยจะเน้นเป็นพิเศษในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 และ ประถมศึกษาปีที่ 6

สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยการจัดการเรียนสอนที่สำคัญต้องให้ความสำคัญตั้งแต่พื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่ดีโรงเรียนได้ดำเนินการวางแผน กำหนดนโยบายจัดทำโครงการการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการสอนซ่อมเสริม ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน ทุกชั้นเรียนได้รับการสอนซ่อมเสริม ส่งเสริมทักษะทางการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในวิชาภาษาไทย เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนเล่าเรื่องประกอบภาพ การเขียนและ

เล่านิทานวรรณคดีไทย การแสดงบทบาทสมมติ การจัดทำหนังสือเล่มเล็ก ภาษาอังกฤษวันละหน่อย จัดกิจกรรมนักเขียนรุ่นเยาว์ วาดภาพประกอบเรื่อง เรียงร้อยถ้อยนิทาน ส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันความสามารถทางวิชาการ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้นมีส่วนประกอบทั้งหมด 5 ส่วน คือ

- ★ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ★ กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใส มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี-นาฏศิลป์และกีฬา
- ★ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
- ★ กิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ★ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านที่ 2 ด้านคุณลักษณะ จรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู

ผลการยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณและประสิทธิภาพของครู พบว่าครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนซึ่งประกอบด้วยดังนี้

1. ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

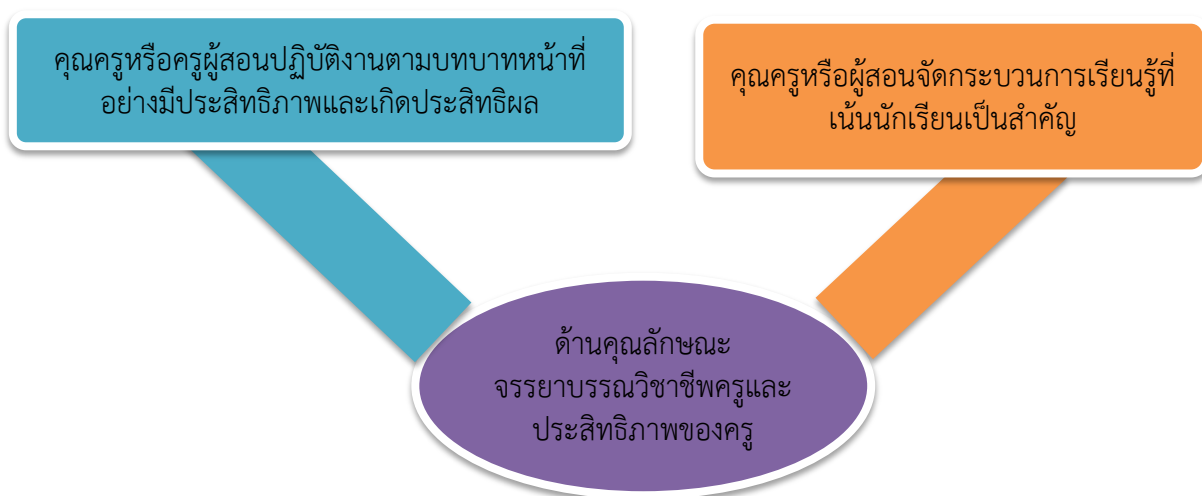
โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นจะดำเนินการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยวิเคราะห์จากพื้นฐานการเยี่ยมบ้าน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนซึ่งในบางครั้งครูผู้สอนไม่เพียงพอผู้บริหารจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการสอนด้วยโดยเน้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจากการทำโครงการเป็นกระบวนการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักการสังเกตและใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งชุมชน และการจัดทัศนศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดการเรียนครูผู้สอนจัดให้นักเรียนเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสภาพแวดล้อมเพื่อเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ประโยชน์ที่ได้จากการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลจะทำให้ครูผู้สอนทราบถึงคุณภาพของนักเรียนหากนักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนครูผู้สอนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่และนักเรียนโดยใช้เวลาในช่วงตอนเย็นและในช่วงเวลาว่างจัดไปงานพิเศษให้กับนักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้ากว่านักเรียนคนอื่นในห้องเรียนและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่สามารถแบบฝึกหัดได้เสร็จเร็วจึงส่งเสริมนักเรียน โดยทำแบบฝึกหัดเพิ่มจากนักเรียนคนอื่น ตามความต้องการของนักเรียนที่

2. ครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นสำคัญและต้องมีจิตสำนึกความเป็นครูอยู่เสมอเพื่อให้กระบวนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักการคิด การวิเคราะห์ การอ่านการเขียนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถและเต็มที่โดยการทวิวิจัยและสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) หรือที่เรียกกันว่าการทำ PLC เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อมุ่งคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง ซึ่งเป็นวิจัยในชั้นเรียนและเป็นการแก้ปัญหาให้นักเรียนได้ทั้งภาพรวมและได้ทั้งรายบุคคล เช่น การอ่าน การเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพของนักเรียน

ดังนั้นในด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครูประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

- ★ คุณครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ★ คุณครูผู้สอนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ภาพที่ 3 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะจรรยาบรรณวิชาชีพครูและ ประสิทธิภาพของครู

ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

ผลการยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น บุคลิกภาพ ความรอบรู้ ทักษะการบริหาร การมีคุณธรรมจริยธรรม และ พฤติกรรมที่สอดคล้องความต้องการของสถานศึกษาประกอบด้วยดังนี้

1. การบริหารจัดการบุคลากร

1.1 จัดโครงสร้างและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ตามโครงสร้าง 4 งาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารบุคลากร ฝ่ายงบประมาณ และ ฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งในจำนวนบุคลากรที่จำกัดจึงในแต่ละตำแหน่งบุคลากรจะต้องช่วยกันทำงานและในหน้าที่การสอนตามประสิทธิภาพของครูตามจุดเด่นที่ดีที่สุดของคุณครูและจัดหาครูให้ครบทุกวิชา

1.2 มีการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองได้รับการพัฒนาและให้คำแนะนำชี้แนะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำไปพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ คือ การนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียน ตามรูปแบบการนิเทศการเตรียมความพร้อมและการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และจัดประชุมครูอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.3 จัดโครงการพัฒนาบุคลากรศึกษาดูงาน สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมอบรมต่างๆ ตามที่หน่วยงานจัด ดูแลเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดูแลสวัสดิการให้ครูอยู่อาศัย สะดวกสบายเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2. การจัดการบริหารงานงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน

โดยบริหารตามโครงการหรือแผนปฏิบัติการประจำปีของแต่ละโรงเรียนเชื่อมโยงกับเงินรายได้รายหัวของเด็กนักเรียนโดยได้จัดทำเป็นโครงการโดยมีระบบติดตามการใช้งบประมาณและตรวจสอบโดยแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เป็นไปตามโครงการต่างๆที่ถูกต้องและเป็นจริง

3. การบริหารงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา

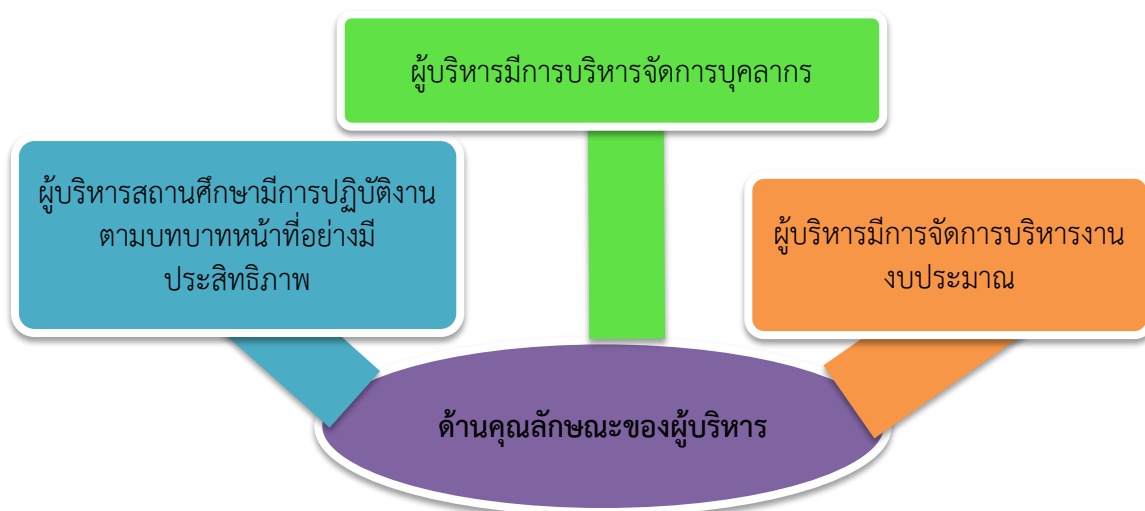
ในการบริหารงานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 การบริหารงานวิชาการผู้บริหารได้กำหนดวิสัยทัศน์และดำเนินการตามนโยบายการศึกษาความรู้จากการอบรมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน และจากเอกสารสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร ได้รับการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี

3.2 การบริหารสถานศึกษาใช้ความเป็นภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาตามสถานการณ์จริงโดยอาศัยหลักการประชาธิปไตยและหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม แต่ต้องมีธรรมาภิบาลและประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีการพัฒนาตนเองสามารถที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเชื่อมั่นในตนเองและเต็มใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ดังนั้นในด้านคุณลักษณะของผู้บริหารประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการบุคลากร
- ★ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการบริหารงานงบประมาณ

ภาพที่ 4 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร

ด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

ผลการยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา พบว่า การที่สถานศึกษาจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความรู้ความสามารถมุ่งใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย

1. พัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนด

สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนการดังนี้

1. จัดทำเอกสารคู่มือคุณภาพและเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2. จัดหมวดหมู่เอกสารในการบริหารจัดการศึกษา

2.1 จัดทำทะเบียนคุมเอกสาร

2.2 ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้เอกสารควบคุม

3. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามระบบประกัน

คุณภาพการศึกษา

3.2 วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษา

3.3 พัฒนางานตามแผนโดยนิเทศติดตาม และตรวจสอบผลการดำเนินงาน

3.4 ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. จัดระบบการรายงานผลการประเมินตนเอง และเผยแพร่ความรู้ด้านประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำเอกสารรายงานข้อมูลและการรายงานผลการประเมินตนเองของ (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ดังนั้นในด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษาจะมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องด้วยกันทั้งหมดประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

★ จัดการศึกษาตามแนวระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

★ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี

★ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

★ จัดทำรายงานประจำปีและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

★ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติไปตามแผน

ภาพที่ 5 แสดงรูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา

ด้านที่ 5 ด้านการบริหารอาคารสถานที่

ผลการยกร่างแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านการบริหารอาคารสถานที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดรวมทั้งการควบคุมดูแล บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดีและสนองต่อความต้องการได้เพียงพอ เอื้อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย

1. สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็ม

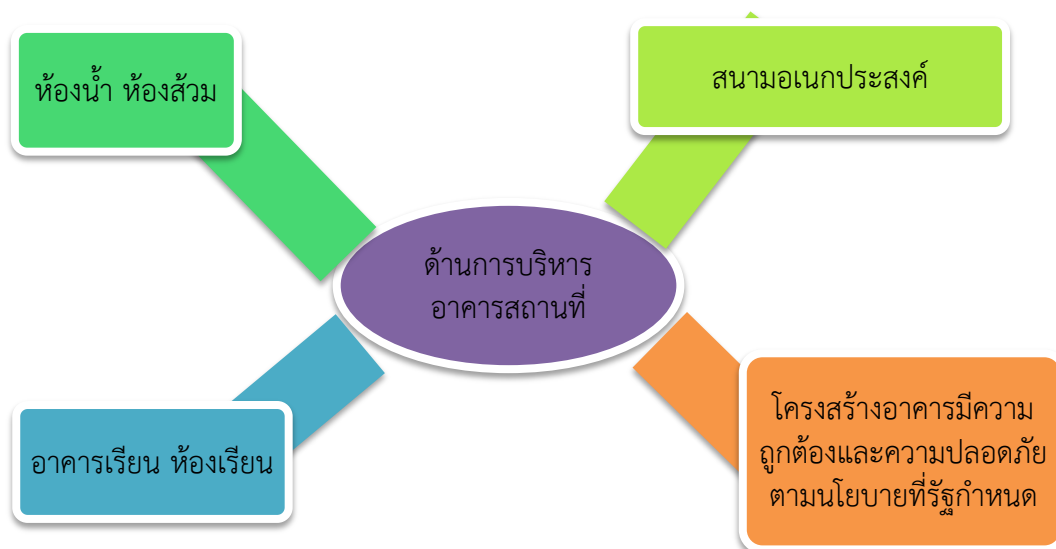
ศักยภาพ

สถานศึกษาดำเนินการให้อาคารเรียนและสถานที่ทุกแห่ง เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น และอื่นๆ สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย อาคารมีความมั่นคง แข็งแรง จัดสถานที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม เหมาะสมทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม จัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกประจำอาคาร เช่น ชั้นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายนิเทศ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ รอบบริเวณสนามที่ พัก สวนหย่อม หรือมุมกิจกรรมต่างๆพร้อมดูแลให้อยู่ในสภาพดี ปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอ และ ดำเนินการซ่อมบำรุงและดูแลการรักษาอย่างเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์ มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา อยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัย มีระบบการป้องกันอันตรายที่เตรียมพร้อมนำมาใช้ การได้ตลอดเวลา

ดังนั้นในด้านการบริหารอาคารสถานที่ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

- ★ อาคารเรียนห้องเรียน
- ★ ห้องน้ำ ห้องส้วม
- ★ สนามเด็กเล่นและอาคารอเนกประสงค์
- ★ โครงสร้างอาคารมีความถูกต้องและความปลอดภัยตามนโยบายที่รัฐกำหนด

ภาพที่ 6 แสดงรูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ด้านการบริหารอาคารสถานที่

ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ผลการรณรงค์แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ทั้ง ครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน และสมาชิกชุมชนมาร่วมเป็นกรรมการหรือเข้าร่วมกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งของสถานศึกษาหรือเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. สถานศึกษาสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งวิทยាកารในการแสวงหาความรู้

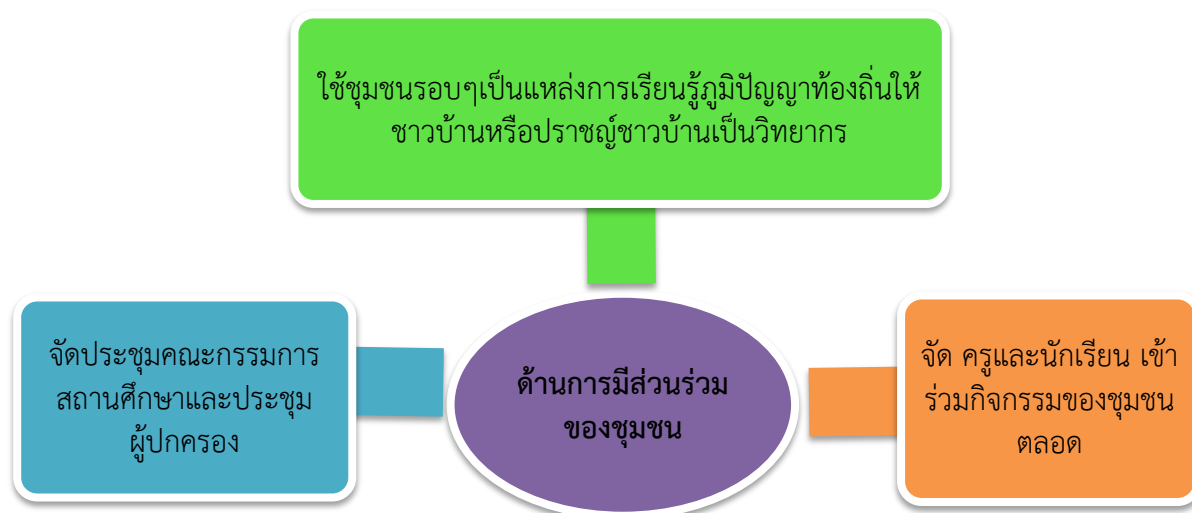
1.1 สถานศึกษาได้จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองรับทราบนโยบายของสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษาได้ใช้ชุมชนรอบๆสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยให้ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรสอนให้กับนักเรียนทำเป็นแบบเรียน บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาทักษะอาชีพให้กับนักเรียน

1.3 สถานศึกษาได้จัดนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นชุมชนตลอด เช่น ในชุมชนมีการประเพณีประจำปี ทางสถานศึกษาจะนำนักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น

ดังนั้นในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- ★ ชุมชนรอบๆเป็นแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชาวบ้านหรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากร
- ★ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตลอด
- ★ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ภาพที่ 7 รูปแบบแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวศิริวรรณ ัญญากรณ์
วัน-เดือน-ปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 5 ตำบล ข้าวเม่า อำเภออุทัย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) เอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	รับราชการครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนวัดบางไฉลง ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พ.ศ. 2557- ปัจจุบัน